

BOTANICKÁ ZAHRADA
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2010

Členství v organizacích

Botanická zahrada hlavního města Prahy byla v roce 2010 členem těchto organizací:

The Indigenous Bulb Association of South Africa

The Botanical Society of South Africa

Svaz květinářů a floristů České republiky

Unie botanických zahrad České republiky

a

**Botanická zahrada je výstavní zahradou
Fleuroselectu**

SVAZ KVĚTINÁŘŮ A FLORISTŮ
ČESKÉ REPUBLIKY

Slovo ředitele

Rok 2010 byl podle čínského zvěrokruhu rokem Tygra a mnohé věštby se o něm na začátku nevyjadřovaly nikterak příznivě. (Útěchou budiž, že proroci, včetně mystického Nostradama, který mluví o nástupu krvelačného vládce, dosud nejsou příliš úspěšní...) Ruský astrolog Pavel Globan podle deníku Pravda jen neurčitě naznačoval, že se třeba Rusům povede lépe, ale USA a Evropa zažije další propad...

Podle statistiky českého vyhledavače Google jsme na webu nejčastěji hledali Prahu, Facebook a „empétrojky“. Událostí roku se stala soutěž Československo má talent a koncert Lady Gaga. Nejhledanějším seriálem českého internetu byla Ordinace v růžové zahradě, ve filmech exceloval Avatar, nejhledanější slavnou ženou v ČR se stala Lucie Bílá, mužem Michal David...

Pokud zůstaneme u statistiky, pak nejvyhledávanější událostí „vyhledavače Zahrady“ se stala výstava PET TROPICANA, desítky plastových příšerek přilákaly téměř čtyři desítky tisíc návštěvníků. A i když na tuto expozici existovaly dva protichůdné názory, ty kladné nás ujistily v názoru, že i umění petflašek do botanické zahrady patří. Podařilo se i pár botanických kousků: rozrostla se nám sbírka orchidejí, rozkvetla masožravka, zaplodilo gingo, máme super sbírku floxů, díky silnému partnerovi japonskou zahradu zdobí jehličnatý exemplář (podrobněji na jiném místě výročky). Z pohledu nevidomých se pochlubme další splněnou etapou Orientačního systému v rámci projektu Zahrada a poprvé během jednoho roku zorganizováním hned dvou hmatových výstav (na té jarní se v roli nevidomého ocitl sám primátor). V Kořenech osobností zapustili kořeny (a přiložili ruce k dílu) další celebrity, od fotbalistů – pánů Čecha s Panenkou, přes herce - paní Janžurovou a pana Postráneckého, režiséry – pány Menzla a Vávru, až po tatínka Krtečka, výtvarníka, pana Zdeňka Milera. A nebýt odpudivého počasí, zapsal by se výraznějším písmem do historie i koncert Jarmily Šulákové s Čechomorem.

I tak se do ní запиše duben, měsíc s více než 55 tisíci návštěvníky.

Co se nám, bohužel, snad z důvodu „vyšší moci“ nepovedlo, je dotlačit k realizaci sociální zařízení včetně sklípku na Vinici sv. Kláry. Tak budeme ještě minimálně jeden další rok naslouchat nářkům návštěvníků jedné z nejoblíbenějších částí Botanické zahrady, že mobilní záchodky kazí dobrý dojem z jinak stoprocentního zážitku (kdy máte celou Prahu jako na dlani....a pod zadkem hnusnou latrínu). Snad by měli vědět, že zamýšlená, s terénem téměř splyvající stavba je trnem v oku, či spíše v zorném poli mocných, možná při výhledu z okna... A přitom naše vinice, potažmo lidé na ní pracující, sklízeli po celý rok za svou namáhavou práci pomyslné hrozny úspěchů na celé řadě prestižních soutěží (výčet úspěchů též jinde).

V každém případě byl rok 2010 rokem supervolebním, rokem povodní a Karla Hynka Máchy (mimochodem i jeho dvousté výročí narození jsme si zde připomněli – a byla to akce skutečně nevšední – jen to počasí nás zase nechalo na holičkách). Jdeme dál, rok 2011 nám přinese další výzvy – třeba Světovou výstavu suiseki!

RNDr. Oldřich Vacek, CSc.

Odborná činnost kurátorů

ALENA NOVÁKOVÁ

Texty

Oponentský posudek na projekt fondu rozvoje VŠ: Produkce a uplatnění letniček - nový předmět studijního programu Zahradnické inženýrství (řešitel Doc. Dr. Ing. Jiří Uher, Zahradnická fakulta Mendelu Brno)

Oponentský posudek na projekt FRVŠ: Vybavení pro výuku nových předmětů Systematika CITES rostlin a Rostliny v teraristice (řešitelka Ing. Zuzana Balounová, Ph.D., Zemědělská fakulta JCU České Budějovice)

Oponentský posudek na projekt FRVŠ: Praktická fytopatologie (řešitelka Doc. RNDr. Michaela Sedlářová, Ph.D., Přírodovědecká fakulta UPOL Olomouc)

Oponentský posudek na odborný text Doc. Dr. Ing. Jiřího Uhra: Ostálky. Druhy typové sekce Zinnia (Zahradnictví)

Oponentský posudek na odborný text Doc. Dr. Ing. Jiřího Uhra: Ostálky. Taxony sekce Mendezia (Zahradnictví)

Oponentský posudek na odborný text Doc. Dr. Ing. Jiřího Uhra: Podénky (I). Tradescantia (Zahradnictví)

Lektorský posudek na RHS Encyclopedia of Gardening pro nakladatelství Euromedia
Odborná korektura překladu knihy Plantas en macetas (Hrnkové květiny), nakladatelství Sun
Překlad RHS Encyclopedia of Garden Design, Euromedia (společně s P. Hanzelkou)
Extra příloha Zahrádkáře č. 6: Letničky a dvouletky

Národní a zahraniční prezentace

Valná hromada Svazu květinářů a floristů ČR, Lednice 19.-20.2

Sejmá reprezentace Prahy v květinových výsadbách v Cervii (Itálie), tentokrát inspirovaná Slovanskými tanci Antonína Dvořáka

Provázení Dr. Eleny Malankinové ze zemědělské univerzity Timiryazev v Moskvě

Provázení Dr. Anny Shirokové z botanické zahrady v Moskvě

Ostatní

Odborná exkurze se studenty z Katedry krajinné a zahradní architektury ČZU po zahradách a parcích Německa 6.-10.9. *(společně s E. Smržovou, E. Chvostou a O. Vackem)*

Aranžování v histor. interiérech hradu Bítova – seminář Národního památkového ústavu *(společně s E. Chvostou, E. Královou a Z. Hubáčkovou)*

Konzultace bakalářské práce posluchačky ČZU - Popínavé letničky

Provázení: Seznamte se s BZ - Letničky na záhonech a v nádobách 26.8.

Projekt CERVIA – CITTA GIARDINO

Botanická zahrada zastupovala v roce 2010 již posedmé hlavní město Prahu na přehlídce zahradnických expozičních městské zeleně v projektu CERVIA – CITTA GIARDINO v severní Itálii. Přímořské letovisko Cervia zve pravidelně od roku 1972 realizační týmy pracovníků městských zelení z významných evropských metropolí, aby porovnaly způsob, jakým řeší ozelenění svých sídel. Na pěších zónách a kruhových objezdech v Cervii realizační týmy vytvářejí unikátní kompozice, které pomocí květin a doplňků symbolizují příslušné město, vypovídají o jeho tradicích, charakteristických rysech i dosažených úspěších.

Neoddělitelnou součástí květinové expozice bývají také panely se základními údaji o zúčastněném městě.

Prezentací Prahy je od roku 2004 pověřena naše BZ, která zajišťuje každoročně celý projekt od vypracování návrhu květinové kompozice, přes vytvoření doplňkových prvků až po vyslání zahradníků a vlastní realizaci na místě.

Naše poslední kompozice *(foto na další straně)* se nechala inspirovat tvorbou významného hudebního skladatele Antonína Dvořáka a jeho „Slovanskými tanci“. Základem výsadeb se staly tři figurální objekty roztančených dívek, jejichž sukně byly utkány z pastelových barev květin, korzety tvořilo vrbové proutí a jejich hlavy zdobily klobouky, límce nebo šátky. Každá z tančících dívek byla doplněna pruhem kanafasu, který je tolik typický pro lidové kroje.

A. Nováková

Cervia 2010

EDUARD CHVOSTA

Národní a zahraniční prezentace

Seminář společnosti zahradní a krajinné tvorby – Ochrana přírody a krajinná tvorba

Seminář památkového ústavu – Využití rostlin pro aranžování historických prostor

Komora architektů – Genius Loci

Památkový ústav, SZKT - Historické zahrady pražského hradu

Dendrologická expedice Japonsko – spolupráce ČZU, MZLU, BZP

Přednášky

Přednášky pro ČZU katedru zahradní krajinné tvorby – Zakládání a údržba zeleně

Přednášky pro BZP – Historické oranžerie Saska a Pruska

Přednáška pro ČSAV- Zimuvzdorné sukulenty

Přednáška pro Jihočeskou univerzitu – Zimuvzdorné kaktusy

Přednášky pro Památkový ústav - Využití rostlin pro aranžování historických prostor, Historické oranžerie Saska a Pruska

Výstavy a jiné akce v BZ

Aktualizace Generelu BZP

Geologická stezka

Výsadby v nových expozicích geografické celky

Přípravy nových lesních expozic v AS

Kořeny osobností - výsadby stromů v geografických celcích a ornamentálních expozicích

Jehličnany NEJ... (říjen – listopad)

Pro nevidomé – Jehličnany

Media

Barvy života – Nej ... jehličnany

Zimuvzdorné kaktusy – Knihovnička zahrádkáře

Korekce knihy Kaktusy, vydavatelství Sun

Zahraniční cesty, expedice

Exkurze BZ Pillnitz, Německo

Expedice Gilf Kebír, Egypt – geologicko botanické expedice ve spolupráci BZP – Geosvět. Průzkum saharského pohoří (cca 1000 m n.m.) na pomezí Egypta, Súdánu a Libye.

Německé historické parky z období romantismu.

EVA SMRŽOVÁ

Texty

Konzultace k bakalářské práci ČZU - Vopičková - Protee

Recenze knihy o pokojových rostlinách pro nakladatelství SUN

Spolupráce - dodání materiálu k výzkumu rodu Pachypodium do Harvard University Herbaria, USA

Výstavy a jiné akce v BZ

Setkání ČZS Saintpaulia

Výstava Saintpaulia - texty na informační tabule, výstava fotografií

Výstava tropických motýlů

Výstava motýlů ČR

Výstava Achimenes

Provázení pro pracovníky městského úřadu - odbor ochrany zeleně - Šanghaj Čína

Provázení pracovníků botanické zahrady a univerzity v Krakově

Provázení dvou zahraničních návštěv v září

Organizace přípravy a kontrola údajů pro nové jmenovky v AJ a skleníku

Přednášky

Madagaskar - Národní muzeu v Praze

Zahraníční cesty

Služební cesta Stegmeier Essingen

Služební cesta Lednice a Pálava

Služební cesta Polsko

Služební cesta historické zahrady Německo

Expedice Madagaskar

Ostatní

Členství BZ v ČZS Saintpaulia

Média

Nova TV - Loskuták

JAN PONERT

Texty

Ponert J.: recenze knihy Orchideje Evropy a přilehlých oblastí (Baumann et al., Academia, Praha, 2009, ISBN 978-80-200-1692-8). Zprávy České botanické společnosti 45 (2): 275 - 277, 2010.

Přednášky

Janovský Z., Říhová D.B., Vosolsobě S., Ponert J., Pavlíková A., Mikát M.: přednáška Aktivita opylovačů čertkusu lučního jako funkce vlastností jednotlivých rostlin a povětrnostních podmínek. Zoologické dny 2010.

Ponert J.: Opylovací strategie orchidejí. Biologický kroužek pro středoškoláky, PřF UK, 3.11.2010.

Ponert J.: Modely ve světě kolem nás a v biologii. Biologický kroužek pro středoškoláky, PřF UK, 21.4.2010.

Národní a zahraniční prezentace

Ponert J., Petrášek J., Fischer L., Lipavská H.: poster Regulace vývoje protokormů orchidejí fytohormony. 12. Konference experimentální biologie rostlin, Praha, 14. – 17.9.2010.

Ponert J., Lipavská H.: poster Role sacharidů v orchideoidních mykorrhizách. 12. Konference experimentální biologie rostlin, Praha, 14. – 17.9.2010.

Ševčíková H., Ponert J., Fischer L., Lipavská H.: poster Transformace bramboru (*Solanum tuberosum*) mitotickým aktivátorem Cdc25 - vliv na tuberizaci. 12. Konference experimentální biologie rostlin, Praha, 14. – 17.9.2010 (cena za nejlepší poster konference).

Vosolsobě S., Janovský Z., Mikát M., Říhová D., Pavlíková A., Ponert J.: poster Efektivita přenosu pylu u opylovačů čertkusu lučního. Zoologické dny 2010 (1. cena za nejlepší poster konference).

Sevcikova H., Ponert J., Lipavska H., Fischer L.: poster Potato transformation with fission yeast mitotic activator Spcdc25: effect on tuberization. Society for Experimental Plant Biology Annual Main Meeting, Prague, 30.6.-3.7.2010.

Janovský Z., Říhová D., Vosolsobě S., Ponert J.H., Mikát M., Pavlíková A.: poster Pollinators and seed predators on *Succisa pratensis*: Of opposing selection pressures and reproductive strategy. British Ecological Society Annual Meeting 2010, University of Leeds, UK.

Klub skalničkářů Praha - Velká jarní výstava (spolu s Pavlem Sekerkou)

12. Konference experimentální biologie rostlin, Praha, 14. – 17.9.2010 (člen organizačního výboru).

8. Konference doktorandů experimentální biologie rostlin, Praha 2010 (člen organizačního výboru).

Society for Experimental Plant Biology Annual Main Meeting, Prague, 30.6.-3.7.2010.

Výstavy a jiné akce v BZ

22.4. Hajní rostliny (*s Pavlem Sekerkou*)

20.5. Pivoňky (*s Pavlem Sekerkou*)

Provázení studentů PřF UK v BZ, studentů SZaŠ Mělník v BZ, studentů Biologického kroužku pro středoškoláky (PřF UK) v BZ

Ostatní

Vyjednání registrace BZ na MŽP ČR jako vědecké instituce pro účely CITES

Katedra experimentální biologie rostlin PřF UK - výměna materiálu pro výzkum

Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity - výměna materiálu pro výzkum

Studijní expedice za rostlinami jihozápadní Makedonie (privátně) (2.5. - 13.5.2010)

BZ byla partnerem 12. Konference experimentální biologie rostlin

Populační dynamika *Succisa pratensis* jako následek vlivu herbivorie na fitness jedince

GAUK 155307

Člen organizačního výboru 8. Konference doktorandů experimentální biologie rostlin a 12. Konference experimentální biologie rostlin.

Grant: GACR - Co ovlivňuje výběr stanoviště mykoheterotrofních rostlin: abiotické faktory nebo symbiotické vztahy? Modelová studie orchideje *Pseudorchis albida*

PAVEL SEKERKA

Texty

Zahradnictví – Cesmíny

10x Příroda - Botanický atlas

Další články byly uváděny v Průhonicích (pozn.: PS je od roku 2010 řádným zaměstnancem Botanického ústavu AV v Průhonicích)

Výstavy a jiné akce v BZ

14.1. Zahradní kapradiny

PETR HANZELKA

Přednášky

- 1.2. Expedice na severozápad USA (Botanická zahrada Mendelovy Univerzity v Brně)
- 4.2. Trvalky v evropských botanických zahradách (BZ hl.m.Prahy)
- 19.3. Historie, šlechtění a sortiment rodu *Helenium* (veletrh For Garden, Letňany)
- 1.4. Skalničky a trvalky z polárním kruhem, Botanická zahrada Tromso, Norsko (Klub skalničkářů Brno)
- červen: přednáška pro ČSZ Heršpice: Trvalky v okrasné zahradě
- 7.10. Bruntál, přednáška pro výukový program Univerzity 3. věku: Skalničky v přírodě a v kultuře
- 13.-16.6. Ljubljana, Slovinsko - Přednáška: Florius - databáze rostlin v botanických zahradách ČR

Texty

Oponentský posudek disertační práce Ing. Pavla Matisky: Využití metod in vitro pro získání výchozích šlechtitelských materiálů u plamenky latnaté (*Phlox paniculata* L.).

Zahradnictví:

- Hanzelka, P.: Šlechtění a sortiment kopretin; Zahradnictví 2010/2
- Hanzelka, P.: *Helenium* – trvalka sezóny 2010, Zahradnictví 2010/6
- Hanzelka, P.: Trvalky pozdního léta, Zahradnictví 2010/8
- Hanzelka, P.: Perenové výsadby s extenzivní péčí v Průhonicích, Zahradnictví 2010/10
- Zahrádkář: spolupráce na Kalendáriu, články a trvalkách (zaměřené na jednotlivé rody či skupiny)

Výstavy a jiné akce v BZ

- 11.-13.6.: Trvalkové dny
- 28.4. Provázení po časné jarně kvetoucích skalničkách a trvalkách
- 23.7. Provázení po trvalkových sortimentech kvetoucích v létě
- 24.9. Provázení po trvalkových sortimentech kvetoucích na podzim

Národní a zahraniční prezentace

- Jednání evropského konsorcia botanických zahrad:
 - 13.-16.6. Ljubljana, Slovinsko - Přednáška: Florius - databáze rostlin v botanických zahradách ČR
 - 3.-6. 12. Palermo, Itálie
- 8.-12.9. Mezinárodní konference botanických zahrad v Košicích - Přednáška: Unie BZ ČR a Evropské konsorcium botanických zahrad; poster: BZ hl. m. Prahy – historie a současný rozvoj

Ostatní

Konzultace diplomových prací studentů ČZU:

Hodnocení kultivarového sortimentu trvalek druhu *Phlox paniculata*

Hodnocení kultivarového sortimentu trvalek rodu *Monarda*

Hodnocení kultivarového sortimentu trvalek rodu *Aster*

Hodnocení kultivarového sortimentu trvalek rodu *Helenium*

Člen redakční rady časopisů: *Zahradnictví* a *Zahrádkář*.

Tajemník Unie botanických zahrad ČR

Člen Českého spolku perenářů (spolupráce se spolkem v rámci BZ).

Spolupráce na překladu knih (nakl. Euromedia): *Encyklopedie zahradního designu* a *Encyklopedie historie přírody*

Spoluorganizace expozice Unie BZ na letní etapě Flory Olomouc (srpen). Člen editorského kolektivu pro přípravu knihy: *Botanické zahrady a arboreta ČR* (vydáno za spolupráce Unie BZ ČR a nakl. Akademie věd ČR).

Spolupráce s katedrou zahradní a krajinné tvorby při ČZU na výuce použití okrasných vytrvalých bylin v zahradní tvorbě a mezinárodním programu Erasmus (listopad a prosinec).

Média

Reportáž pro TV Nova: *Rudbeckie* (září)

ROMANA RYBKOVÁ

Přednášky

Orchidea klub, Brno (listopad)

Texty

Cca 15 článků pro časopisy *Příroda*, *Zahrádkář* a pro nakladatelství Business media

Výstavy a jiné akce v BZ

Orchideje (březen)

Begonie (září)

Jehličnany tropů a subtropů (říjen-listopad)

Zahraníční cesty

Dresden – Výstava orchidejí, 1 den (březen)

Leiden – Světová konference o masožravých rostlinách, prohlídka sbírky orchidejí a zázemí skleníků
+ návštěva zahrad v Bonnu a ve Frankfurtu – 5 dní (srpen)

Mnichov – nákup a výměna orchidejí 2 dny (prosinec)

Zahraníční spolupráce

Výměny rostlin a zkušeností s botanickými zahradami v Bonnu, Frankfurtu, Leidenu a Mnichově.

Média

Česká Televize - Sama Doma, Begonie (září)

VLASTIK RYBKA

Přednášky

4x Řeky a hory Sarawaku aneb láčkovky vládnu: RNDr. Vlastik Rybka - v BZ a na Zemědělské univerzitě v Suchdole

Masožravky Jihovýchodu USA v BZ a pro Orchidea klub Brno

Výuka Biologie vodních makrofyt na UP Olomouc

Texty

5x Příroda a Nika

Národní a zahraniční prezentace

Světová konference o masožravých rostlinách – srpen Leiden – jen účast bez přednášení

Zahraníční cesty a spolupráce

Leiden, Bonn, Frankfurt nad Mohanem, Mnichov.

Navázání spolupráce a výměna rostlin s Montgomery Botanical Center, Florida.

Návštěva Anders Lindstrom z Nong Nooch Botanical Garden, Thajsko.

Botanická zahrada Krakov – návštěva na naší výstavě cykasů a přivezli i svou krásnou expozici

s cykasovými šišticemi, které nám darovali. Recipročně byla skupina z PBZ v srpnu v Krakově.

Spolupráce se Singapore Botanic Gardens

Expedice

1. Španělsko 2010

Cíl cesty: **Španělsko** (DO Priorat a DO Monsant)

Termín: **7.6. – 19.6. 2010**

Účel expedice: **Seznámení se s tradičním a moderním systémem pěstování révy vinné a čerpání nových zkušeností v oblasti zpracování daného produktu jak v tradičních, tak v moderních podmínkách pro zpracování hroznů a výrobu vína.**

Účastníci: Vladimíra Bahulová – Vedoucí vinice a chemické ochrany
Martin Beránek – Fytopatolog

DO Priorat a DO Monsant: Jde o druhou nejmenší DO v Katalánii. Nachází se zde vinohrady v nadmořské výšce 700 metrů, které jsou částečně terasované. Jedná se o velmi svažité až příkrý terén s břidličným podkladem. Vinice se zde velmi podobají terénu, ve kterém je vysazena Vinice sv. Kláry.

Přínos cesty pro BZ: **Využití při vinohradnické činnosti v BZ, při zdokonalování technologického vybavení nového sklepa a při zpracování a výrobě vína. Zkušenosti bude využito pro tvorbu nových částí naučné stezky; s tím souviselo též pořizování fotomateriálu s problematikou vinohradnictví a vinařství.**

Expedice

2. Madagascar 2010

Cíl cesty: **Okolí města Tuleár, Ampanihy, Manja, Morondava a Antsirabe**

Termín: **31. 10. - 22. 10. 2010**

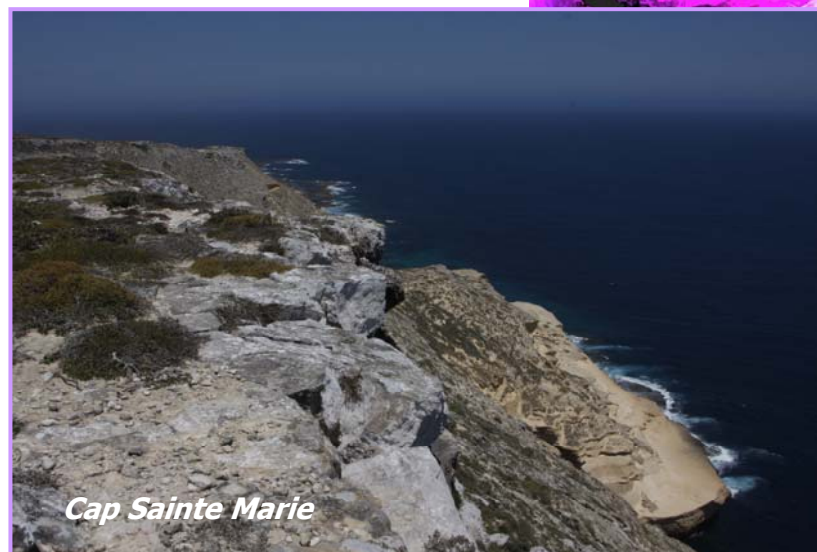
Účel expedice: **Průzkum oblastí na jihozápadu, jihu a středu Madagaskaru; fotografická dokumentace, navázání kontaktu s představiteli Ministère de l'Environnement et Forêts, nákup rostlin a semen. Účel expedice byl z větší části splněn, významné je navázání styku s představitelkou z Ministère de l'Environnement et Forêts paní Lydií Raharimaniraka pověřenou Direction de la Valorisation des Ressources Naturelles.**

Účastníci: Petr Pavelka, Vítězslav Vlk, Bořivoj Prokeš, Ivo Žídek, Václav Procházka - pěstitelé sukulentů ČR, Marie-Claire Bruggeman, Witold Bruggeman, Margrit Laporte, Raymond Laporte – pěstitelé sukulentů Belgie, Eva Smržová - BZ HMP

Významné lokality: **údolí řeky Fiherenana, Saint Augustin, Itampolo, Reserve Spéciale Cap Sainte Marie, pohoří Makay a Itremo.**

Adansonia rubrostipa

Cap Sainte Marie

Kultivační místnost - inventura orchidejí na nesterilním substrátu k 31.12.2010

Inventura - orchideje misky k 31.12.2010

Angraecum sp. Mount Ibity Madagaskar 05 1 rostlinka
Bulbophyllum longiscapum Arlene, De Papre Papua 07 Pazderová
Dendrobium secundum Thajsko Chvosta
Christensonia vietnamica x / Vanda caerulea x Vanda caerulea / Haager
Laelia sincorana Kolář
Lemboglossum cervantesii var. lilacina Klát
Maxillaria grandiflora x Angulocaste 'Golden Tulip' Haager
Pereiraara 'Lube Thai' x / Vanda denisoniana x Vanda caerulea / Haager
Inventura - orchideje skleničky k 31.12.2010
Angraecum Windsor Castle Madagaskar 05
Angraecum sp. Windsor Castle Madagaskar 05
Cattleya lucasiana Rill
Coelogyne dayana Wien
Coelogyne sp.11 Thajsko Chvosta
Laelia anceps x Laelia anceps v. veitchiana Klát
Laelia sp. Big Cypress Florida Trail 1 USA Z. Janeba
Orchidej 3 cesta z Pai do Chiang Mai Thajsko Chvosta
Orchidej 4 cesta z Pai do Chiang Mai Thajsko Chvosta
Orchidej 4 Peru 08 M. Dvořák
Orchidej 6 cesta z Pai do Chiang Mai Thajsko Chvosta
Orchidej 6 Peru 08 M. Dvořák
Orchidej Masoala Madagaskar 05
Orchidej Perinet Madagaskar 05
Orchidej terrestri 6/3 Pa Lungan Borneo 09
Sophronitis bicolor Willinger
Trichocentrum pulchrum Santa Cruz Bolívie Haager

Kultivační místnost - inventura kapradin in vitro k 31.12.2010

Platyterium alaicorne Troja 07
Platyterium bifurcatum Sienna 03
Platyterium coronarium Wien 03
Platyterium elephantotis Tome Logo 2000
Platyterium ellisii Masoala Madagaskar 06
Platyterium grandae Brno
Platyterium holttumii Mnichov 06
Platyterium ridleyi Wien 01
Platyterium stemaria 104 583 Leiden 07
Platyterium stemaria v. stemaria Nancy 02
Platyterium superbum 27 102 Leiden
Platyterium veitchii Wistuba
Platyterium wandae 1977 - 2982 Selby Garden
Platyterium wandae Mnichov 05
Platyterium wilhelminae - reginae Tübingen 02

Kultivační místnost - inventura rostlin k 31.12.2010

Inventura - kapradiny misky k 31.12.2010

Anemia mexicana Potsdam
Asplenium sp. Kinabalu 2000-0682 Leiden
Blechnum chilense Lago Colico Chile Haager
Cibotium schiedeii Potsdam
Cyathea 3/14 Batu Buli Borneo 09
Cyathea cicatricosa Rybková
Davallia griffithiana 24211 Leiden
Dicksonia blumei Rybka
Dicksonia thrysopteroides Rybka
Dipteris lobbiana B2 Pa Lungan Borneo 09
Drynaria pleuridioides 901334-31256 Leiden
Goniophlebium percusum 815948-21676 Leiden
Hemionitis palmata Philippines Munchen Rybková
Cheiropleuria bispucis 6/7 Long Rapung Borneo 09
Kapradina 06 Vinales Kuba 010
Kapradina 4/5 Murud Borneo 09
Kapradina B7 epifyt Pa Lungan Borneo 09
Kapradina 04 Trinidad 19.2. Kuba 010
Lecanopteris balgooy 2007-0012 Leiden
Lecanopteris carnosa 2007-03850 Leiden
Lecanopteris carnosa v. pumila Indonesie, Sumatra Munchen
Lemmaphyllum 10/1 Belaga Borneo 09
Lemmaphyllum microphyllum 792923-20372 Leiden
Lepisorus longifolius 990289 Leiden
Microgramma megalophyllum Northampton USA Rybka
Microsorium thailandicum 2000-0638 Leiden
Platyterium andinum Potsdam
Platyterium bifurcatum Sienna
Platyterium bifurcatum subsp. bifurcatum var. hillii Potsdam
Platyterium ellisii Masoala Madagaskar
Platyterium madagaskariense Rybka
Platyterium quadridichotomum Tardieu Madagaskar Munchen
Platyterium ridleyi Wien
Platyterium wallichii Olomouc
Platyterium wandae Selby / 1977-2982 /
Pyrrosia cf. longifolia Pa Umor Borneo 09
Pyrrosia lanceolata 792900-20333 Leiden
Seligoua 3/12 Batu Buli Borneo 09
Selligoua laterita 2000-0511 Leiden

LABORATOŘ

Kultivační místnost - inventura orchideje in vitro k 31.12.2010

Orchidej I. Candikuning Bali 09
Orchidej IV. /35/ Candikuning Bali 09
Orchidej V. /34/ Candikuning Bali 09
Orchidej VI. /3179/ Candikuning Bali 09
Orchidej VII. Candikuning Bali 09
Orchidej 2 26.2.010 Vinales Kuba 010
Orchidej 4 27.2.010 Vinales Kuba 010
Orchidej 12 18.2.010 Trinidad Kuba 010
Orchidej 15 19.2.010 Trinidad Kuba 010
Orchidej 3/4 Batu Buli Borneo 09
Orchidej 4/3 Murud Borneo 09
Orchidej 4/4 Murud Borneo 09
Orchidej 5/3 epifyt Kemp 2 Borneo 09
Orchidej 7/1 Pa Umor Borneo 09
Orchidej 7/5 drobný epifyt Bario Borneo 09
Orchidej 2 Halcon Mindoro Filipíny
Orchidej 5 robusní Sibuyan Filipíny
08P-03-33 3600 m Lago Paron Peru 08
08P-03-24 Lago Paron Peru 08 2 rostlinky
08P-21-01 Peru 08 Tillandsia
Orchidej zemní 6/7 Peru 08
Orchidej 19 Atalaya Peru
Orchidej Peru 08 M.Dvořák
Bulbophyllum markianum Wake Habema Papua 07 A.Dvořák
Bulbophyllum longiscapum Arlene De Papre Papua 07 Pazderová
Coelogyne sp. 13 Thajsko A.Dvořák
Orchidej 6 cesta z Pai do Chiang Mai Thajsko A.Dvořák
Coelogyne sp. Sa Pa Vietnam 08 Kolář
Amesiella philippinense Rill
Cymbidium devonianum Rill
Epidendrum pseudoepidendrum Rill
Laelia lucasiana Rill
Oeceoclades cf. descaryana Rill
Paphiopedilum adductum Rill
Paphiopedilum glanduliferum Rill
Paphiopedilum glaucophyllum x P.glanduliferum Rill
Paphiopedilum latifolium x P.haynaldianum Rill
Paphiopedilum niveum v. alba Rill
Paphiopedilum primulinum x P.godefroyae Rill
Paphiopedilum primulinum v.purpurascens x P.adductum Rill
Paraphalaenopsis labukensis Rill
Phalaenopsis lindenii Rill
Phalaenopsis parishii Rill
Renanthera matutina Rill
Renanthera vietnamica Rill

Sophronitis cernua Rill
Sophronitis coccinea v.organensis Rill
Sophronitis mantiqueirae Rill
Vanda roeblingiana Rill
Dimerandra latipes Siuna Rio Blanco Bolívie Haager
Maxillaria grandiflora x Angulocaste 'Golden Tulip' Haager
Maxillaria grandiflora x Ida fragrans Haager
Milttonia roezlii x Rossioglossum williamsianum Haager
Cattleya dowiana v.aurea Klát
Cattleya schilleriana v.sanderiana Klát
Cattleya walkeriana v.alba x Laelia purpurata
v.Werckhauserii Klát
Paphiopedilum Deperle /P.delenatii x P.primulinum/ Klát
Paphiopedilum lawrenceanum x P.curtisii v.vinicolor Klát
Laelia flava x Laelia flava Willinger
Sophronitis coccinea Willinger
Coelogyne lactea Wien
Cypripedium reginae Sekerka
Dendrobium senile Chvosta
Laelia sincorana Kolář
Orchidej Florida Trail 2 Doters Lakes USA 09 Janeba
Pleione maculata Ponert

Poprvé rozkvety, zaplodily...

Významné přírůstky a události ve sbírkách

(Pochlubili se: Petr Hanzelka, Alena Nováková, Kamila Skálová, Vlastik a Romana Rybkovi, Eva Smržová, Jirka Rill, Jan Ponert)

VENKOVKA – AREÁL JIH

Rozkvetly ruské floxy

Sbírka odrůd floxů patří v Botanické zahradě hl. m. Prahy k těm rozsáhlejším a v současnosti čítá bezmála 200 kultivarů. Je názornou ukázkou variability, které lze u kulturních forem rostlin dosáhnout cílenou šlechtitelskou prací. Běžně dostupný evropský sortiment floxů tvoří zejména odrůdy původem německého, britského a holandského šlechtění. Stranou pozornosti pak stojí velmi rozsáhlá skupina ruského šlechtění, jehož tradice sahá až do 20. let 20. století a v současné době čítá několik stovek odrůd... Kvalitou si ovšem ruské výpěstky s těmi západoevropskými nijak nezadají, naopak. Představují poměrně specifickou skupinu typickou několika vlastnostmi. Historie ruských floxů v Botanické zahradě hl. m. Prahy sahá do poloviny 90. let, kdy se díky kontaktům s botanickou zahradou v Moskvě podařilo získat několik prvních odrůd. Zatím poslední, nejrozsáhlejší část sbírky (33 nových odrůd), se podařilo získat během pracovní cesty v srpnu 2009 od několika sběratelů a pěstitelů z okolí Petrohradu.

V současné době čítá sbírka ruského šlechtění floxů 55 odrůd, což ji s největší pravděpodobností činí největší mimo území Ruska. Díky osobním kontaktům a nabídnuté spolupráci a zájmu z ruské strany je nadále v Botanické zahradě v Troji počítáno s jejím rozvojem.

Phlox paniculata 'Mishenka'

Phlox paniculata
'Uralskije Skazy'

České kultivary trvalek

Jedním ze směrů, kudy se ubírá rozvoj sbírek kulturních forem okrasných rostlin v Botanické zahradě v Troji je rovněž sbírání a dokumentace českého šlechtění trvalek a skalniček. Doposud se podařilo soustředit více jak 100 odrůd domácí provenience. K nejpočetnějším kolekcím patří sbírka lomikamenů (*Saxifraga*) sekce *Porphyrion* (*vlevo* *Saxifraga* 'Karel Čapek'). Celá řada těchto českých odrůd je vysoce ceněna i mezi zahraničními pěstiteli. Ve sbírce botanické zahrady je rovněž pravděpodobně nejstarší dochovaná česká odrůda kopretiny bílé (*Leucanthemum vulgare*) 'Česká Píseň' (*foto zcela vpravo*), získaná ve 20. letech 20. století zahradníkem Vejtasou. K příkladům dalšího domácího sortimentu patří i několik Šlapanických chryzantém, z dílny nedávno zesnulého šlechtitele Dvořáka, denivky (*Hemerocallis*), kosatce (*Iris*) či prvosenky (*Primula*).

Mezi letničkami vynikla třapatka a krásenka

Třapatky (*Rudbeckia*), které bývají obvykle zlatožluté až hnědavé, byly v tomto roce obohaceny o zcela nový, sametově vínově červený odstín odrůdy 'Cherry Brandy' (*foto vpravo dole*).

Mezi krásenkami (*Cosmos*) zazářila nová plnokvětá bílá odrůda 'Double Click Snow Puff' (*foto vlevo*).

Japonská zahrada má dominantní borovici

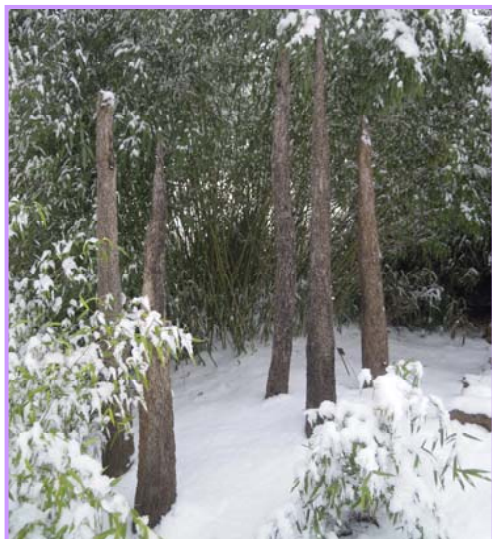
Možná nejvýznamnějším, určitě však největším přírůstkem je Borovice Thunbergova, kterou pro Zahradu v Troji zakoupila společnost AB Facility. Tento asi 3 m vysoký strom je ve své domovině – Japonsku velmi oblíbenou dřevinou. I u nás se stal solitérním exemplářem. *(Na fotografiích transport a nové sídlo borovice v JZ.)*

Pinus thungerii

Borovice Thunbergova

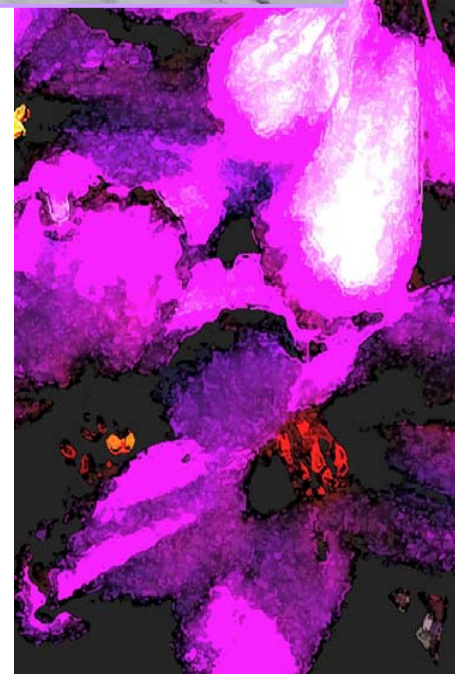
Tento nápadný okrasný strom patří mezi bonsajemi ke klasickým stromům. Velice často se pěstuje v japonských parcích a zahradách. Prořezávají se a tvarují dokonce i vzrostlé exempláře, a to stejným způsobem jako u výstavních bonsajů. Dřevina má dlouhé, silné, tmavozelené jehlice, seskupené do svazečků po dvou. Na kmeni se vytváří hrubě rozpraskaná borka. Borovice Thunbergova velice dobře snáší nepříznivé podmínky. V přírodě přežívá v chudých kamenitých půdách, často v extrémních klimatických podmínkách.

Náš exemplář měří 3 m a je pravděpodobně 50 let star...(tedy Superstar:-)

...a má i „dračáky“

Japonská zahrada od podzimu 2010 „hostí“ též 5 kusů dračího dřeva, a to v blízkosti jezírka, ve společnosti bambusů. Jde o výrazně dekorativní přírodní exponáty, které příroda utváří v bahně řek a sladkovodních nádrží v tropických oblastech Asie.... To na kmeny stromů nasedají kolonie sladkovodních mlžů, kteří se zavrtají do povrchu kmenů a vytváří onu typickou organogenní skulptaci povrchu kmenů. Dračí dřevo je ceněno pro svou vysokou odolnost vůči povětrnostním vlivům a vlhkosti. Jde o poměrně častý prvek v japonských a čínských zahradách, kde kopíruje právě svislou linii bambusů...

Japonci by se přetrhli

V „našem Japonsku“ bohatě zaplodil Jinan dvoulaločný (Gingo biloba). V Japonsku jde o posvátný strom, jehož listy a plody mají léčivý účinek. Prý když je tam doba zrání, lidé jsou ochotni čekat na spadnutí jediného plodu celou věčnost...

*(To u nás plodil jinan téměř bez povšimnutí,
....možná je to lepší, než kdyby...)*

FATA MORGANA (a její okolí)

Anguloa uniflora

Patří mezi rostliny, které nejspíš nikdy nespátíte ve sbírkách amatérských pěstitelů. Svými rozměry i nároky na trvale chladné prostředí je tak předurčena jen pro velké, technicky zabezpečené sbírky. Pochází totiž ze stinných a vlhkých partií horských pralesů Venezuely, Kolumbie, Ekvádoru a Peru, a ke zdárnému růstu vyžaduje chlazený skleník, kde se i v největších vedrech udržuje teplota jen málo nad 20°C.

Naše botanická zahrada ji získala teprve v loňském roce, přesto se nám již letos za péči odměnila čtyřmi nádhernými, velmi silně vonnými, 10 cm velkými květy. Zatím je ještě umístěna v zásobních sklenících, v nejbližší době ale počítáme s jejím vysazením v horské části FM.

Lycaste lasioglossa

Obyvá mlžné lesy ve střední Americe, v nadmořské výšce kolem 1600 m. Jejich decentně hnědé květy s brvitým pyskem jsou až 14 cm velké. Jednotlivé květy vydrží více než 14 dnů, otevírají se ale postupně, a tak se naši návštěvníci mohli jejich krásou kochat ve vitrině skleníku celý leden.

Masdevallia peristeria

Je další nádhernou orchidejí horských pralesů Kolumbie a Ekvádoru, kde roste v řídkých lesích v okolí vodních toků, ve výškách až 2 500 m n.m. Tento drobný klenot má květy až 12 cm velké, a my jej získali z Botanické zahrady ve Stockholmu. V budoucnu bude, spolu s dalšími orchidejemi rodu Masdevallia a Dracula, umístěna na novém epifytním kmeni v horské části skleníku.

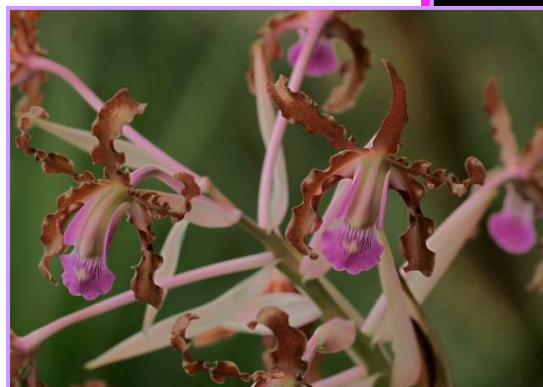
Paphiopedilum fairrieianum

Je drobná rostlina původem z indického Bhútánu, kde roste v dubových lesích ve výškách 1300 až 2200 m n.m. Její nezaměnitelný, barokně vyhlížející květ, je ozdobou každé sbírky. Ovšem jeho kultura je značně obtížná a tak stále zůstává snem mnoha pěstitelů. Naše rostlina je vypěstována v laboratoři z darovaných semen; květu jsme se dočkali po pěti letech kultivace. Vzhledem k tomu, že všechny orchideje rodu *Paphiopedilum* patří k nejprísněji chráněným rostlinám (CITES 1), je nemožné získat *Paphiopedilum fairrieianum* ze sběrů v přírodě, a všechny firmami nabízené rostliny pochází z umělých výsevů. To je také jedna z cest, jak zachránit poslední populace některých rostlin v přírodě. Pro svou vzácnost a náročnost na péči bude tato orchidej trvale pěstována v zásobních sklenicích; k vidění bude pouze v období kvetení ve vitríně skleníku.

Schomburgkia splendida

Pochází ze středních nadmořských výšek Kolumbie a Ekvádoru. Roste zde na plném slunci na kamenech a kmenech stromů v suchých lesích podél řek. Také tato orchidej patří k těm rozměrným, které spatříte nejspíš jen v botanické zahradě. Je totiž vysoká kolem 80 cm; květní stvol je přes 1 m dlouhý a nese několik květů, každý je asi 10 cm velký. U nás je třetím rokem umístěna na epifytním kmenu v sukulentní části. V roce 2010 naše návštěvníky poprvé odměnila svými květy.

Heliamphora folliculata

Tento druh heliamfory byl objeven teprve v tomto století a vědecky popsán v roce 2001 ze skupiny 4 nevelkých stolových hor v jižní Venezuele označovaných souborně jako Aparaman tepuis, případně Los Testigos. Druh je výrazně odlišný od zbytku rodu, protože jeho nektarové víčko tvoří nikoli čepičku jako u dalších druhů, ale zvláštní trubičku. Odtud také vědecké jméno druhu – „folliculus“ = dutina. Rostliny jsme získali od jednoho z autorů popisu Andrease Wistuby již v roce 2004 a od roku 2006 jsou dvě rostliny vysazeny v expozici horské části. V průběhu let postupně sílily do výrazných trsů a na podzim 2010 jedna rostlina vykvetla. Domníváme se, že jde o první kvetení tohoto výrazného

druhu v ČR nebo přinejmenším ve veřejně přístupných expozicích. Časem se pravděpodobně takto projeví i další vzácné druhy, v roce 2010 již opakovaně kvetl i nejstatnější druh heliamfory *H. tatei*.

Nepenthes campanulata

Jedna z nejmenších láčkovek světa je velmi obdivovaným a žádaným druhem. Není divu, její poměrně drobné pasti mají neobvyklý zvonkovitý tvar – proto také vědecké jméno „campanulata“. Tvoří nevelké trsy a v přírodě roste ve štěrbinách na strmých vápencových skalách. Popsaná byla v roce 1973, ale na základě materiálu sbíraného již 9.9.1957 v oblasti východního Kalimantanu na skále Mount Ilas Bungaan. Jméno znamená kvetoucí skála a získala ho právě díky hustému žlutozelenému porostu této láčkovky. V oblasti však došlo v devadesátých letech k rozsáhlým požárům a druh se od té doby nepodařilo potvrdit. V roce 1997 však druh našel Chien Lee ve 400 km vzdáleném národním parku Mulu v malajské části Bornea ve státu Sarawak. Rostliny z této lokality se dostaly do kultury a v letech 2005 a 2006 jsme postupně získali 7 rostlin tohoto vzácného a nádherného druhu. Od roku 2008 rostliny kvetou, ale všechno byli samci. Až v roce 2010 vykvetla poslední dosud nekvetoucí rostlina a našťastí je samičí. Podařilo se sprášení a získali jsme semena tohoto vzácného druhu a z nich úspěšný výsev, velmi pravděpodobně první v České republice, možná i v Evropě. Do budoucna bude možné tuto krásnou rostlinu šířit do dalších sbírek a snížit tlak na přírodní populaci. Rostliny pravidelně vystavujeme během zářijové výstavy masožravých rostlin. Trvalý růst ve skleníku Fata Morgana žel není možný, rostliny by neměly dostatečné osvětlení a pohyby vzduchu.

Cycas lindstromii

Anders Lindström pracuje jako kurátor sbírek v thajské Nong Nooch Tropical Botanical Garden. Tato zahrada je i díky jeho výraznému přispění v současnosti jedním z center pro studium cykasů, protože mají téměř kompletní světovou kolekci cykasů. Jsme rádi, že tento přední odborník navštívil v červenci naši zahradu a dokonce s sebou dovezl statný samčí exemplář tohoto vzácného druhu a slavnostně ho zde vysadil. **Po Andersově rodném Švédsku jsme teprve druhou evropskou zemí, která Cycas lindstromii vlastní.** **Vysazenou rostlinu žel vážně poničil neopatrný návštěvník, takže jsme byli nuceni rostlinu vyjmout z expozice a nyní o ni pečujeme v zázemí ☹**

Je nádhernou miniaturou, jedním z nejmenších zástupců svého rodu. Roste v horké a suché oblasti nedaleko pobřeží v ploché písčité krajině v otevřených trávnících a světlých lesích. Početnost populace se dosud odhaduje na více než deset tisíc jedinců rostoucích na ploše zhruba 200 km². Druh je ve Vietnamu v přírodě sbírán a prodáván jako ozdobná rostlina; některé jeho lokality jsou ničeny, takže je označován jako zranitelný dle světového červeného seznamu.

Cycas lindstromii byl vědecky popsán teprve v roce 1997. A. L. si tohoto cykasu všiml v roce 1994, u prodejce u hlavní dálnice v provincii Bin Thuan. Zakoupil jej a při bližším zkoumání a konzultacích s experty došel k názoru, že je to nový druh. Následovalo několik cest různých odborníků do území, kde by se mohl vyskytovat, ale bez úspěchu. Až několikátá cesta Anderse spolu s americkým studentem čínského původu Si Lin Yang přinesla úspěch, ale také po dlouhých peripetích. Když už oblast pouštěli, měli žízeň a Anders šel koupit do malého obchůdku vodu...

Cycas wadei

Jedním z hodně cenných cykasů v tropické části skleníku Fata Moragana je *Cycas wadei*. V přírodě roste pouze na filipínském ostrově Culion na ploše několika čtverečních km, kde je jeho osud nejistý vzhledem ke snahám o získání zemědělské půdy. Může dorůst až do výše 5 m, ale obvykle bývá mnohem menší, jeho kmen dosahuje průměru až skoro 0,5 m. Listy nepřesahují délku 1 m. Rostlina je přibližně dvacetiletá, byla koupena ve specializované německé firmě Palem per Paket a v roce 2004 vysazena do skleníku. Původní místo bylo příliš temné, takže jsme v roce 2006 provedli přesadbu na současné místo poblíž epifytního kmene. O správnosti této volby nás cykas přesvědčil v roce 2010, kdy vytvořil poprvé ve svém životě samičí šištici. Chvíli jsme váhali, zda shánět po světě pyl a opylovat jej, ale nakonec jsme se rozhodli zatím mladou rostlinu nadměrně neoslabovat. Samičí rostliny netvoří šištice každoročně, takže si patrně na další několik roků počkáme. Mezitím se nám podařilo v létě získat z thajské tropické botanické zahrady Nong Nooch menší oddělek samčí rostliny. Je zatím malý, takže dospělý pár budeme mít nejdříve za 8-10 roků.

Chamaedorea geonomiformis

Patří mezi velmi žádané krásky rodu *Chamaedorea*, ovšem druhové jméno odkazuje na podobnost s jiným bohatým rodem podrostových palm - *Geonoma*. Její měkké a široké, lesklé nedělené listy mají výraznou žilnatinu a vyrůstají na štíhlých kmíncích do výšky nejvýše 1,5 m. Patří k ideálním hrnkovým pokojovým druhům, navíc ze semen roste pomalu. Má velký areál od jihu Mexika přes Belize a Guatemalu do Hondurasu na atlantské straně pohoří a poté izolovaný výskyt na pacifické straně v Kostarice (tamní populace je popsána jako samostatný, ale sporný a zpochybňovaný druh *Ch. tenella*). Je spíše teplomilnějším druhem nížin, vyskytuje se do nadmořské výšky 1000 m. Mladé rostliny máme z výsevu z roku 2007, získali jsme je z největší firmy dodávající palmová semena rarepalmseeds.com. Rostliny dobře dorůstaly a první kvetly v roce 2010. Celý rod je dvoudomý a my se radujeme z rostlin obou pohlaví. V průběhu jara 2010 byla vysazena samčí a samičí rostlina do nížinné tropické části skleníku Fata Morgana nedaleko středoamerického epifytního kmene. V létě obě rostliny současně vykvetly a podařilo se opylování samičí rostliny, takže se nyní úspěšně vyvíjejí plody. Po druzích *Reinhardtia simplex* a *Chamaedorea radicalis* je to teprve třetí druh palmy, ze které budeme v naší zahradě sklízet semena.

Nové epifyty

Nejen pro potřeby orchidejové výstavy přibily v únoru v expozici skleníku FM tři nové epifytní kmeny: Jeden v rámci tzv. tropické rokle u můstku přes jezírko, druhý v expozici Filipíny pro tzv. myrmekofilní rostliny (to jsou ty, co jim mravenci dělají tělesnou stráž - mravenci využívají "své" rostliny jako mraveniště. Za to je chrání před škůdci a zajišťují jim přísun živin ze zbytků své potravy a vláhy uvnitř svého příbytku – to jsou věci!!!) a třetí v chlazené části skleníku – v expozici Amerika, kde najdou domov třeba orchidej dracula a další epifyty ze zaoceánských hor...

Instalace „v roklí“

"v pralese" po roce

Zrod kmene „v chlad“áku“

Tococa guyanensis

Myrmekofilní rostlina z čeledi Melastomataceae, která žije v symbióze s mravenci: Mravenčí příbytky se odborně označují domatium (z latin. *domus* = dům). Domatia mohou mít různý původ, nejčastěji jsou to pozměněné stonky, kde má rostlina nejvíce možností stavebních úprav ve prospěch hmyzu a také velikost je pro mravence zajímavá. Ale pozměněné mohou být i listy nebo jen jejich řapíky, případně se ubytovnou stávají upravené trny či ostny. Úkryt poskytují mravencům velmi rozdílné rostliny, vzájemně nepříbuzné. Většina z nich pochází z tropických oblastí a rostou na stanovištích, kde je neúživný podklad, nejčastěji na živiny chudé pískovce. Méně známým faktem je, že mravence umí ubytovat i rostliny čeledi Melastomataceae. Rod *Tococa* je rozšířený od jihu Mexika po Bolívii. Obsahuje asi 45–50 druhů, z nichž kolem 30 vytváří domatia pro mravence. Jsou to keře nebo malé stromy, na první pohled celkem nenápadné, pokud si nevšimnete bouliček na řapících listů. Nejznámějším druhem je patrně *Tococa guyanensis*, druh tropického deštného lesa. *Tococa guyanensis* lze spatřit i v některých evropských botanických zahradách.

Coelogyne tomentosa Lindl.

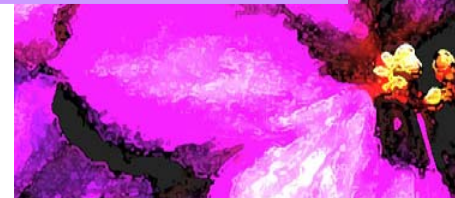
Jde o jeden z největších a nejstarších trsů orchidejí v ČR. V loňském roce naši orchidejovou sbírku obohatil zcela mimořádný kus – dar Botanické zahrady v Teplících. Je starý odhadem asi 60-70 let, z toho přibližně 40 let byl vysazen v chladnější subtropické části skleníků ve volné půdě. Každoročně vytváří stovky květů a rozhodně patří mezi nejmohutnější trsy orchidejí, které jsou u nás k vidění. Tento druh našel roku 1854 botanik John Lindley v zásilce orchidejí sbíraných na ostrově Borneo - není tedy známo první místo nálezu. Kromě Bornea se vyskytuje na Sumatře, Jávě a pevninské Malajsii. Roste v horách, v nadmořské výšce 1500-2100 m, v chladnějším klimatu horského mlžného lesa. Nejčastěji roste epifytně na kmenech a silnějších větvích stromů, občas i na vápencových skalách a mechem porostlých balvanech. Vykvétá v průběhu celého roku, nejčastěji však od března do října. Převíslá květenství mohou být až 55 cm dlouhá a naráz se na nich otevírá 10-30 květů, které krásně voní. Velmi dobře kvete i v kultuře a protože patří mezi odolné a přizpůsobivé orchideje, stala se již v minulosti oblíbenou součástí různých sbírek v zámeckých a lázeňských zahradách i oranžériích. Často se pěstují pod neplatným jménem *Coelogyne massangeana*.

Dracula a Masdevallia

BZ postupně získala téměř padesátku druhů jihoamerických horských orchidejí, které v loňském roce téměř všechny postupně rozkvetly. Kvetoucí rostliny najdeme ve vitrině v horské části skleníku. První herbářové i živé položky rodu *Masdevallia* přivezla dvojice botaniků Hipolito Ruiz a José Antonio Pavón y Jimenez ze své desetileté expedice (1778-1788) do Peru a Chile vyslané španělským králem Carlosem III. Po návratu popsali mnoho nových rodů, včetně orchideje *Masdevallia*.

Přibližně 350 druhů je v přírodě rozšířeno ve Střední a Jižní Americe, od jihu Mexika po Bolívii. Obývají především horské mlžné lesy, kde rostou většinou epifyticky na větvích stromů, některé druhy i na mokřavých, mechem zarostlých skalách a balvanech. *Masdevallie* jsou doslova „drahokamy“ horských lesů, barvu květů mívají podle druhu od téměř černé po bílou, přes všechny odstíny červené, oranžové, růžové, hnědavé i žluté. Velikosti květů se různí, k druhům s největšími květy patří *M. veitchiana* z Peru, jejíž květní stvol může být dlouhý i 40 cm a jediný květ statných rostlin měří v průměru až 20 cm. K miniaturám patří např. středoamerický *M. chontalensis* s trubkovitými, nažloutle bílými kvítky dlouhými sotva 7 mm (celá rostlina bývá vysoká sotva 3 cm). Jejich vzhled napovídá, že se od drákul liší i způsobem opylování, které provádějí různé mouchy.

Magický rod *Dracula* byl popsán teprve nedávno, v roce 1978, kdy ho botanik dr. C. Luer odlišil od blízce příbuzného rodu *Masdevallia* (dříve objevené druhy byly jako *Masdevallia* uváděny). Drákuly však bezpečně poznáme podle mušlovitého pysku, který vypadá jako zmenšená houba „jidášovo ucho“, čemuž odpovídá i vůně květu.. Velikost květů bývá různá, u největších druhů může dosáhnout 22-25 cm, u nejmenších sotva 1-1,5 cm. Mezi orchidejemi drákuly vynikají i neobvyklými barevnými kombinacemi od téměř černé přes všechny odstíny hnědé, purpurové, okrové po bílou. Drákuly mají zvláštního opylovače – malé, komárům podobné mušky bedlobytky, které kladou vajíčka do hub (larvičky našich bedlobytek znáte jako „červíky“ v hříbech, které nadšeně seberete a pak znechuceně vyhodíte). Drákuly je lákají tvarem svých pysků i houbovou vůní. Existují krásné fotografie, na nichž rostou na jednom kmeni stromu drákuly i houby, které mají úplně stejný tvar jako pysky drákulových květů.

Už od časů svého objevení se tyto orchideje stávají touhou mnoha sběratelů a pěstitelů orchidejí. Častěji se ve sbírkách a sklenících botanických zahrad setkáme s masdeváliemi, které jsou méně náročné a snadněji se pěstují. To citlivé drákuly jsou stále vzácností a zůstávají klenotem pro zkušené a znalé sběratele, kteří umí vycítit jejich potřeby. Rostlinu si samozřejmě může koupit každý, ale udržet ji naživu a přimět ke kvetení je malé umění. Drákuly si tak chrání svou auru jedinečnosti a výjimečnosti v říši rostlin celého světa.

Anselia africana (foto vlevo)

Je to epifytní orchidej z Botswany, Namibie, Zimbabwe, severovýchodu Jihoafrické republiky a tropické, subsaharské Afriky. V sukulentní části vykvetla poprvé.

Angraecum sesquipedale

Další epifytní, madagaskarský endemit (který „polidštily“ lidové názvy jako hvězda Madagaskaru, betlémská či vánoční hvězda). Vědecké jméno rodu je odvozeno od malajského slova angurek, označujícího epifytní orchideje.

Významný anglický přírodovědec Darwin, když tento druh vyznačující se až 30 cm dlouhou ostruhou prozkoumal, předpověděl existenci motýla se sosákem minimálně stejně dlouhým. Dlouho po Darwinově smrti byl objeven lišaj, který tak dlouhý sosák skutečně má a na počest vědce předvídavosti nese jméno *Xanthopan morgani praedicta* (*praedicta* = předpovězená). Kvetla v nížinné části FM na africkém epifytním kmenu.

...a zde ještě jednou ve společnosti opylovače:

Přiletěla Darwinova můra

© Skutečně na objednávku rozkvetla i orchidej tzv. Madagaskarská perla – a to v rámci souběžně probíhající výstavy Pet Tropicana, takže noční motýl *Xanthopan morgani praedicta* měl konečně z čeho sát:-)

Na fotografii rostlina a můra ve společnosti výtvarnice Veroniky Richterové, která to všechno krásně „zpískala“.

Brillantaisia nyanzarum

Pochází z čeledi Acanthaceae - paznehtníkovité, pochází z Tanzanie, Zaire a Keni. Místně se používá jako léčivá rostlina, například v parní lázni pro léčbu malárie nebo jako odvar z listů coby klystýr k usnadnění porodu. Kvetla v nížinné části FM.

Hylocereus sp.

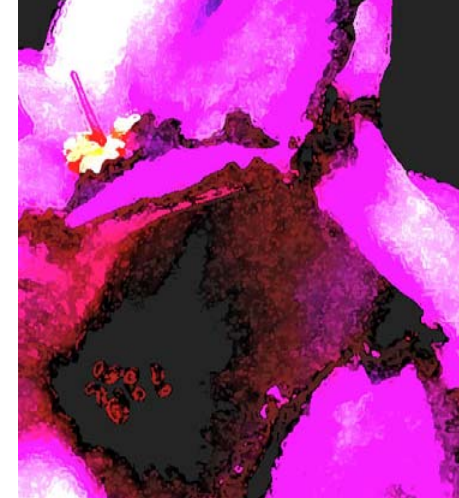
Americký epifytní kaktus vykvetl v sukulentní části FM, rostlina má zajímavou historii, pochází ze sbírky bratrů Eduarda a Františka Klabochových, synovců sběratele orchidejí Benedikta Roetzla, kteří se zúčastnili řady výprav do Střední a Jižní Ameriky.

Uncarina decaryi (foto vlevo dole)

Madagaskarská rostlina z čeledi Pedaliaceae je zajímavá nejen tím, že se z ní vyrábí šampón účinný proti vypadávání vlasů, ale také dala spolu s ostatními zástupci rodu za vznik pověsti o madagaskarském lidožravém stromu. Jejich oválné plody totiž mají výrůstky s mnoha zpětnými háčky a pod stromy či keři se vyskytují ve velkém množství. Pokud se do nich zachytí menší živočich, nedokáže se vyprostit. Ani pro člověka s plody na nohou to není příjemná zkušenost. V sukulentní části FM kvete několik druhů rodu *Uncarina* pravidelně, ale teprve v roce 2010 jsme se dočkali i pár plodů (nikdo se do nich nezamotal).

ES: Přidávám fotku z Madagaskaru s hadem zamotaným do plodů (vpravo dole)

Stictocardia beraviensis (vpravo nahoře)

Svlačcovitá liána z Madagaskaru vykvetla po několika letech v sukulentní části. Tato rostlina vyžaduje velkou trpělivost při pěstování, první semena klíčí až po čtyřech letech od výsevu a s kvetením si rovněž dává na čas. Odměnou jsou zářivé až sedm centimetrů dlouhé květy.

...a „v horách“ poprvé kvetlo

Stenoglottis Venus (longifolia x fimbriata F1)

Zaplodila kvůli výstavě

Snad aby nám udělala radost, či byla IN, rozhodla se během výstavy ŠÍŠKY (v listopadu) poprvé zaplodit i vzácná Wollemia nobilis – wollemie vznešená (jehličnan patřící do čeledi Araucariaceae), která je v naší zahradě od dubna 2006.

Jeden z nejstarších a nejvzácnějších stromů dostala Botanická zahrada hl. města Prahy od Knižního klubu u příležitosti vydání monumentální obrazové encyklopedie Rostliny. Nález wollemie se dodnes považuje za jeden z největších botanických nálezů, srovnatelný snad jen s nálezem lalokoploutvé ryby latimérie podivné v roce 1938.

V dnešní době je známo jen několik míst výskytu wollemie vznešené, přičemž celková populace čítá méně než 100 dospělých stromů.

V BZ je jejím letoviskem zabezpečený prostor za mříží před skleníkem FM, v zimě byste ji zde hledali marně. Šišťice byly samčí.

„Jukování“ v Mexiku

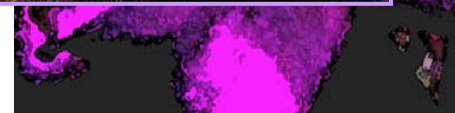
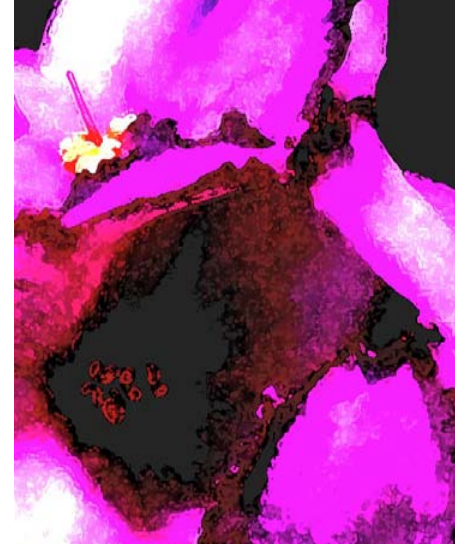
Botanická zahrada hl. města Prahy je patrně jediná v ČR, kde *Yucca thompsonia* a *Yucca elata* rozkvetly! Což je skutečně velká událost, protože právě juky „sbírají sílu“ někdy i desítky let než poprvé rozkvetou!

Yucca thompsonova (vlevo nahoře)

Ta naše rozkvetla **POPRVÉ** ve stáří 25 let. Jde o vzácný druh stromové juky, který vytváří rozvětvený kmen s modrými listy se žlutým, nahnědlým okrajem s krátkými zoubky. Mrazuvzdorná až do -25°C a odolnější vlhku. Pochází z Texasu a jihozápadních států USA. Má svěže zelené tuhé listy, někdy až se stříbrným nádechem. Poměrně tenký kmen je v přírodě pokryt suchými listy, které tvoří izolační bal. Je velmi odolná a její výskyt byl potvrzen až ve výškách 1400 m.n.m. Dorůstá do výšky 4m. Svým vzhledem vzdáleně připomíná palmu.

Yucca elata (vpravo dole)

Ta naše rozkvetla **POPRVÉ** ve stáří 15 let. Pochází z Arizony, Nového Mexika, západního Texasu a severního Mexika, kde vystupuje až do výšek 850 - 1900 m n.m. Jedná se o stromovou juku, která může dorůst výšky až 5 metrů a někdy rozvětvuje. Její listy jsou velice úzké, bledě zelené, na okraji často s jemně bílými kudrnatými vlákny. Staré listy usychají, sklápí se ke kmeni a tím mu vytváří ochranu a zároveň zajímavý efekt. Květenství dosahuje délky až 4 metrů a jednotlivé květy 4 - 6cm mají většinou krémově bílou barvu (někdy nazelenalou). Jedná se o jednu z nejmrazuvzdornějších stromových juk vůbec; u dospělé rostliny se uvádí až -26°C .

Vinaři sklízeli medaile

Vinum Juvenale 2009

Zlatá medaile za Frankovku - klaret, moravské zemské víno, r. 2009

Zlatá medaile za Bílé z botanické (cuvée Ryzlink rýnský a Rulandské šedé)
české zemské víno, r. 2009

Vítěz kategorie: Modrý Portugal – rosé, odrůdové víno jakostní, r. 2009

Výstava vín Lednicko – valtického areálu

Zlatá medaile za Müller Thurgau, kabinetní víno, r. 2009

Bronzová medaile za Bílé z botanické (cuvée Ryzlink rýnský a Rulandské šedé)
české zemské víno, r. 2009

Bronzová medaile za Modrý Portugal – rosé, odrůdové víno jakostní, r. 2009

Valtický košť

Stříbrná medaile za Müller Thurgau, kabinetní víno, r. 2009

Weinfest Mělník 2010

Zlatá medaile za Bílé z botanické (cuvée Ryzlink rýnský a Rulandské šedé)
české zemské víno, r. 2009

Stříbrná medaile za Sauvignon, pozdní sběr, r. 2009

Stříbrná medaile za Ryzlink rýnský, kabinetní víno, r. 2009

Stříbrná medaile za Ryzlink vlašský, moravské zemské víno, r. 2009

Weinparade Poysdorf 2010

Zlatá medaile za Ryzlink rýnský, kabinetní víno, r. 2009

Zlatá medaile za Rulandské šedé, výběr z hroznů, r. 2009

Stříbrná medaile za Ryzlink vlašský, moravské zemské víno, r. 2009

Výstava vín VO Čechy – Mělník 2010

Zlatá medaile za Müller Thurgau, kabinetní víno, r. 2009

Hradecký pohár 2010

Stříbrná medaile za Bílé z botanické (cuvée Ryzlink rýnský a Rulandské šedé)
české zemské víno, r. 2009

Mezinárodní výstava vína Zlatý Vavřinec 2010 Ostrožská Nová Ves

Cena za vlastní objev 😊

Promenáda červených vín Valtice

Zlatá medaile za Modrý Portugal – rosé, odrůdové víno jakostní, r. 2009

Stříbrná medaile za Frankovku - klaret, moravské zemské víno, r. 2009

LEDEN

od 7.1. *Pravidelný cyklus přednášek:*

- 7.1. Přírodní rezervace Divoká Šárka / E. Vítová
- 14.1. Zahradní kapradiny / P. Sekerka
- 21.1. Střední Povltaví / J. Arcimovičová
- 28.1. Tajemství fosilií / M. Veselý

8.1.-26.3. Večerní provázení FM

9.-24.1. Krása v umění Bali a Indonésie

16.1. IV. Květinový ples - Žofín

23.1.-31.3. Ptačí budky a krmítka

ÚNOR

do 26.3. Večerní provázení FM

do 31.3. Ptačí budky a krmítka

2.2.-2.5. Pet Tropicana – Veronika Richterová a její svět z PET lahví ve FM
Pravidelný cyklus přednášek:

- 4.2. Trvalky v evropských botanických zahradách / P. Hanzelka
- 11.2. Historické oranžerie Pruska a Saska / E. Chvosta
- 18.2. Řeky a hory Sarawaku aneb láčkovky vládnou / V. Rybka
- 25.2. Moderní parky Paříže / O. Fous

BŘEZEN

26.3. Večerní provázení FM

do 31.3. Ptačí budky a krmítka

do 2.5. Pet Tropicana

1.-14.3. Robert Halamíček – „Rašení“/foto

12.-21.3. Orchideje

20.3.-5.4. Když se vrby zelenají

21.3. První jarní den – vstup zdarma

DUBEN

do 2.5. Pet Tropicana

do 5.4. Když se vrby zelenají

2.-30.4. Tropičtí motýli

3.-5.4. Velikonoční jarmark

10.-18.4. Hmatovka: Co nosí na sobě...

22.4. *Cyklus provázení* - Hajní rostliny

29.4. *Cyklus provázení* – Z jara kvetoucí fialky

KVĚTEN

do 2.5. Pet Tropicana

1.5. První máj s Máchovým Májem

6.5. *Cyklus provázení* - Seznámení s BZ

8.-16.5. Mezinárodní výstava bonsajů

8.-31.5. Rostlina jako symbol

13.5. *Cyklus provázení* - Ptačí obyvatelé BZ

14.-30.5. Netřesky

16.5. *Hudební toulky:* Trio luventa

20.5. *Cyklus Provázení* – Pivoňky

22.-30.5. Africké fialky

23.5. *Hudební toulky:* Ventova dechová harmonie

27.5. *Cyklus provázení* - Kvetoucí jehličnany

30.5. *Hudební toulky:* Parnas kvartet

ČERVEN

5.-30.6. Motýli ČR

5.-6.6. Víkend dětí

6.6. *Hudební toulky:* Pražské dechové kvinteto

10.-12.6. Dny pravěkých technologií

11.6.-13.6. Trvalkové dny

13.6. *Hudební toulky:* Ventova dechová harmonie

17.6. *Cyklus provázení* - Zimovzdorné kaktusy a sukulenty

19.-20.6. Zahrada patřící ženám

20.6. *Hudební toulky:* Trio luventa

24.6. *Cyklus provázení* - Léčivé rostliny a bylinky

27.6. *Hudební toulky:* Gran Duetto Concertante

ČERVENEC

4.7. *Hudební toulky:* Kvartet lesních rohů

10.7.-29.8. Mezinárodní výstava palem a cykasů

11.7. *Hudební toulky:* Graffovo kvarteto

15.7. *Cyklus provázení* - Vinice Sv. Kláry

18.7. *Hudební toulky:* Wichterle kvintet

22.7. *Cyklus provázení* - Letní trvalky

25.7. *Hudební toulky:* UNI kvartet

SRPEN

1.8. *Hudební toulky:* Žestový kvintet Pražského hradu

7.-31.8. Káva

7.-31.8. Achimenes

8.8. *Hudební toulky:* Antonin Rejcha kvintet

15.8. Posvícení

15.8. *Hudební toulky:* Kvarteto Národního divadla

22.8. *Hudební toulky:* Musica per tre

26.8. *Cyklus provázení* - Letničky na záhonech a v nádobách

29.8. *Hudební toulky:* Prague Brass Quintet

ZÁŘÍ

1.-30.9. Historické vinohradnické nářadí

5.9. *Hudební toulky:* In Camera Caritatis

9.9. *Cyklus provázení* - Naučná stezka

11.-12.9. Vinobraní

12.9. *Hudební toulky:* Pražské dechové kvinteto

18.-19.9. Zahrada patří ženám

19.9. *Hudební toulky:* Antonin Rejcha kvintet

18.-26.9. Masožravé rostliny

23.9. *Cyklus provázení* - Podzimní trvalky

ŘÍJEN

2.-3.10. Dětské podzimní hrátky

7.10. *Cyklus provázení* - Podzim v zahradě

9.10.-28.11. Jehličnatá NEJ

9.10.-28.11. Jehličnany tropů a subtropů

14.10. *Cyklus provázení* - Japonská zahrada v barvách

15.-24.10. Hmatová výstava jehličnanová

21.10. *Cyklus provázení* - Listnaté stromy

31.10. Halloween

LISTOPAD

do 28.11. Jehličnatá NEJ

do 28.11. Jehličnany tropů a subtropů

od 5.11. Večerní provázení FM

9.-28.11. Šišky

PROSINEC

do 25.12. Večerní provázení FM

3.12.-2.1.2011: F. Malotín – „Z atelieru přírody“ – obdiv a chvála / foto

od 4.12. Moderní zimbabwské sochařství

od 2.12. *Pravidelný cyklus přednášek*

2.12. Borneo / J. Ponert, P. Fišar

9.12. Mexiko a krajina / Š. Špoula

16.12. Norsko / I. Vilhumová

18.12. Ořechemo-medové rozjímání

24.12. na Štědrý den ZDARMA do FM

Kalendář akcí 2010

Nejdůležitější akce

Cyklus přednášek s promítáním

7.1. – 25.2.

Areál JIH – výstavní místnost

Počet návštěvníků: 117

Pro letošní rok jsme s přednáškami zůstali ve výstavním sále botanické zahrady (*ve roce 2009 jsme lehce koketovali s umístěním v KD Krakov, ale bylo to příliš neosobní. Doma je zkrátka doma:-)*) V lednu byly přednášky zaměřeny na Českou republiku, v únoru na Evropu a oživení za hranice snů - 1 exotická přednáška o Sarawaku. K příjemné atmosféře během přednášek přispívalo podávání horkých nápojů, většinou čaje a symbolické vstupné 20,- Kč. Přednášející byli z řad zaměstnanců botanické zahrady (5) a 3 externisté. **Každou z 8 přednášek navštívilo v průměru 15 lidí.**

Večerní provázení Fata Morganou

8.1. – 26.3.

Počet návštěvníků: 1 077

Málokdo z návštěvníků zná skleník noční, kdy vykvétají některé druhy rostlin a interiér je plný kuřkání desítek drobných nočních tropických žabek. Tento jedinečný zážitek jsme zprostředkovali během večerních provázení.... Poprvé jsme se do setmělého skleníku vydali 8. ledna, naposled 26. března, prováděcím dnem byl pátek, skupinky zhruba 20 návštěvníků vycházeli na prohlídku ve čtvrt hodinových intervalech od 19 hodin. Zájem o akci byl slušný, mnohdy jsme museli zájemce zklamat, protože při rezervaci byl „jejich“ termín zaplněn. Bylo by dobré zakomponovat Noční provázení do kalendáře akcí na každý rok, ovšem berme jej jako třešničku na dortu, ne jako běžně dostupnou akci... (*Večerní provázení v roce 2010 probíhalo ještě pak znovu od listopadu.*)

V. Květinový ples

16.1.

Palác Žofín

Počet návštěvníků: 890

Již po čtvrté všichni příznivci tance a krásných rostlin zaplnili prostor Paláce Žofín, aby se bavili na Květinovém plese. Moderátorkou večera byla Klára Doležalová, k tanci i poslechu zahrál Orchester Josefa Hlavsy a HPB, ze známých sólistů vystoupil Michal David, Hanka Křížková nebo Tereza Kerndlová. Nechyběla ani módní přehlídka večerních šatů. A Rytířský sál se na jednu noc přeměnil na vinotéku s ochutnávkou toho nejlepšího vína z Vinice sv. Kláry, která je ve správě botanické zahrady...

LEDEN

PET TROPICANA

2.2. – 2.5.

Skleník Fata Morgana

Počet návštěvníků: 38 723

VÝTVARNICE VERONIKA RICHTEROVÁ PETLAHVEMI ZAMOŘILA BUJNOU VEGETACI! – tak by se dala velice výstižně charakterizovat výstava zasazená do všech klimatických pásem tropického skleníku Fata Morgana: od vlhkých zákoutí tropických deštných lesů, přes mlžná horská úbočí až po vyprahlou mexickou poušť. Vodě odolné plastiky z petlahví číhaly nejen na vodní hladině, ale i na dně jezírek. Petová zvířata a květiny se sžily s živou přírodou v nečekané symbióze, a proto nebylo snadné všechna objevit: Pozorně jsme se rozhlíželi, co se skrývá v houštinách, bedlivě pátrali v podrostu, v úžlabí listů nebo v korunách stromů.

Dominantou výstavy PET TROPICANA a také jejím maskotem se stal **statný krokodýl**, jehož svalnaté tělo bylo utvořeno z více než 170 petlahví. Některé z nich uzavřeny víčky, a tak se tento přes tři metry dlouhý netvor lehce udržel na hladině...

Ptačí budky a krmítka

23.1. – 31.3.

Areál JIH (venkovní expozice + výstavní místnost)

Na druhém ročníku výstavy byly k vidění budky pro různé druhy ptáků, premiérově také krmítka návštěvníků, kteří se přihlásily do soutěže: „Ptačí krmítka“. Na „venkovce“ se představilo 25 budek pro různé druhy ptáků hnízdících v dutinách a polodutinách, nechyběly ukázky polobudek pro rehky domácí, konipasy bílé a lejsky šedé. Pozornost si zasloužily „domovy“ pro větší druhy ptáků, jako jsou například puštík obecný, poštolka obecná a kavka obecná. Pro zájemce byly připraveny dva okruhy provázení s průvodcem; odborný výklad poskytl RNDr. Jaroslav Škopek, PhD. K dispozici byly též pracovní listy a víkendový „budkový“ program (dílny + přednášky). Ve výstavním sále návštěvníci mohli obdivovat autorskou výstavu RNDr. Jana Hoška zaměřenou na ptáky. Víkendový program pro veřejnost (23.-24. ledna) zpestřily přednášky Františka Pojera a Jaroslava Škopka, který společně s Jaromírem Farkou názorně ukázal, jak může být snadné si budku vyrobit.

ÚNOR

Orchideje

12. – 21.3.

Skleník Fata Morgana, zásobní skleník AZ

Počet návštěvníků: 21 524

Pátý ročník výstavy orchidejí představil ve skleníku Fata Morgana na 500 ks botanických i komerčních orchidejí. Novinkou byly dva velké epyfitní kmeny z dílny Lukáše Gavlovského, které byly určeny právě pro nové vstavačovitě. Ve štole skleníku mohli návštěvníci shlédnout precizní a věrné kresby orchidejí Inky Delevové. Před skleníkem Fata Morgana návštěvníky vítala Orchidejová stezka – informační panely o pěstování orchidejí. Prodej orchidejí byl zajištěn v zásobním skleníku Areálu ZÁPAD, doplněn nabídkou potřeb pro jejich pěstování.

V rámci slavnostní vernisáže došlo i na křest knihy Orchideje z pera Jirky Rilla....Kniha je neocenitelným pomocníkem všech, kteří by se rádi věnovali pěstování orchidejí. Najdete v ní rady týkající se správného umístění rostliny v bytě, zalévání, hnojení.... A samozřejmě také barevné fotografie jednotlivých druhů.

Díky vzácným hostům byla slavnostní vernisáž výstavy mnohem slavnostnější: Svou účastí ji poctily dvě velké dámy – herečka Jiřina Jirásková a hraběnka Mathilda Nostitzová, jimž „dělal garde“ nejen ředitel Botanické zahrady v Troji pan Oldřich Vacek, ale především velvyslanec Bolívarovské republiky Venezuela, pan Victor Julian Hernandez Leon, pod jehož záštitou se výstava konala. To díky jejich nadšení (a chuti pracovat) přibýly v expozici tropického skleníku Fata Morgana hned tři nové vzácné orchidejové exponáty: *Dracula*, *Lycaste skinneri* a *Dendrobium* (...žel bohu čísi touha byla tak silná, že za pár dní orchideje zmizely ☹) vysazené v rámci projektu Kořeny osobností.

NEJ exponátem se stala *Coelogyne tomentosa*, jedna z nejstarších a největších orchidejí pěstovaných v České republice.

Naše sedmdesátiletá stařenka pochází z Botanické zahrady v Teplicích. Rostlina i s listy dosahuje v průměru cca 1 metr!!!
(Další info o „stařence“ najdete v kapitole Poprvé rozkvetly, zaplodily...)

Rašení

1. – 14.3.

Areál JIH - výstavní místnost

Výstava fotografií Roberta Halamíčka přinesla náhledy mikrostruktur, které se nacházejí v přírodě. Návštěvníci obdivovali makro fotografie a přenesení jarní přírody do výstavního sálu. Ocenili jsme dokonalost a obdivovali krásu.

Autor vystavoval v naší zahradě již v roce 2008...

BŘEZEN

Tropičtí motýli

2. – 30.4.

Skleník Fata Morgana

Počet návštěvníků: 33 037

Jednoznačnou atrakcí letošní výstavy byli otakárci rodů *Ornithoptera*, *Trogonoptera* a *Troides*, kteří patří mezi největší denní motýly světa. Živé exponáty (kukly), pocházejí z anglického Stratfordu nad Avonou. z tamní motýlí farmy. I letos měli návštěvníci jedinečnou možnost sledovat líhnutí motýlů na vlastní oči.

„Kupodivu“ byl zase o výstavu velký zájem ☺; kdyby bylo na návštěvnících, mohli bychom mít motýly ve skleníku po celý rok (*pár zarputilých jedinců caliga se o to ostatně každoročně pokouší*).

Velikonoční jarmark

3. – 5.4.

Areál JIH - venkovní expozice

Počet návštěvníků: 3 033

Již tradiční akce, která se i přes nepřízeň počasí vydařila. V druhé půli dubna navíc naprosto skvěle doplnila jarní výstavu „Když se vrby zelenají“. Mimo tradičních prodejních stánků se velmi zdařilo vystoupení dětského folklorního souboru Klíček ze Řevnic pod vedením Ludmily Chroustové. Prodejci typických jarních lidových výrobků rádi předvedli své zboží a návštěvníci si mohli vyzkoušet zdobení perníků, výrobu bižuterie, pletení košíčků z pediku apod. Ve stáncích Psychiatrické léčebny Bohnice jsme se stejně jako každý rok zdokonalovali v pletení velikonočních pomlázek. A stánek Fokusu nabízel široký sortiment výrobků z chráněných dílen. Nezklamala ani naše oblíbená čajovna.

Když se vrby zelenají

20.3. – 5.4.

Areál JIH (venkovní expozice + výstavní místnost)

Jarně velikonoční výstava o proutí, nejen vrbovém. Ve výstavním sále jsme se seznámili se sortimentem u nás pěstovaných vrb, s různě zajímavým proutím, získali jsme spoustu informací o rodu *Salix*. Na venkovní expozici „trůnily“ exponáty z dílny Julia Laláka pletené z proutí – hotová třešnička na dortu! Přijel k nám ze Slovenska, od Nových Zámků. Jeho výrobky najdeme nejen v Čechách a na Slovensku, ale i v Maďarsku - mezi nejčastěji žádané výrobky patří paravany, plůtky, ohrádky, výplně plotových polí a jiné zajímavé objekty do interiéru i exteriéru. Výstavu doplnily zajímavé přednášky Josefa Ptáčka s názornou ukázkou pletení košů a Pavla Matisky, který se věnoval vrbám v zahradách.

DUBEN

Co nosí na sobě...aneb I rostliny a živočichové se oblékají

Hmatová výstava počtrnácté...

10. – 18.4.

Areál JIH - výstavní místnost

Počet návštěvníků: 1 475

Již čtrnáctý ročník hmatové výstavy ve spolupráci se zoologickou zahradou seznámil návštěvníky s tím, jak se rostliny a živočichové umějí přizpůsobit nejrůznějším klimatickým podmínkám. Na všechny vystavené exponáty bylo dovoleno si sáhnout. K dispozici byl jako každým rokem zvukový průvodce, popisky v černotisku i v braillově písmu. Proškolený průvodce byl v pohotovosti po celou dobu výstavy. Výstavu navštívil i primátor Pavel Bém a radní MHMP pan Milan Pešák, a to v rámci tiskové konference 14. dubna 2010.

O lásce šeptal tichý mech

aneb Máchovská pouť mezi záhonky

podvečerní happening na oslavu prvního máje

1. 5.

Areál JIH – venkovní expozice

Počet návštěvníků: 119

Návštěvníci mohli zažít podvečerní magickou procházku naplněnou poezií, živými divadelními obrazy, hrou světel a stínů, propojenou romantikou májové přírody. Živé taneční instalace přenesly návštěvníky do jiné dimenze, kde si mohli vyzkoušet napsat svým přátelům neviditelné vzkazy, oddali se hudební improvizaci, nebo se pomocí výtvarných ilustrací přenesli do magického Máje.

Večerní instalace měly podobu ožvlivlé výstavy, která nemá začátek ani konec. Návštěvníci se mohli volně toulat mezi ožvlivlenými obrazy jako básník Mácha a vychutnávat jedinečnost tvůrčích i přírodních sil.

Akci ve spolupráci s Botanickou zahradou připravili lidé ze společnosti Motus o.s., produkce divadla ALFREDVEDVOŘE, Institut světelného designu a Společnost poezie (www.alfredvedvore.cz, www.svetelnydesign.cz, www.spolecnostpoezie.cz).

Živá zastavení na mechové máchovské procházce vytvořili: Jan Beneš, Michal Čagánek, Jitka Havlíčková, Tereza Lenerová-Hradílková, Šárka Havlíčková, Jakub Hybler, Milli Janatková, Petra Jančová, Roman Kárník, Howard Lotker, Cristina Maldonado, Anna Synková, Jitka Štecová, Kristýna Taubelová, Yuko Takahashi, Michael Vodenka, Jiří Zeman Sönmez, taneční skupina NANOHACH: Eliška Kašparová, Lea Švejdomá, Marta Trpišovská a další.

Divadelní představení bylo doplněno výstavkou ve výstavním sále, která návštěvníkům představila výňatek z Máchova díla a rekonstrukci jeho podoby. *(Jen velká škoda, že počasí zhatilo práci lidí, kteří se na akci podíleli s vervou a chutí...)*

DUBEN
KVĚTEN

Mezinárodní výstava bonsají

8. – 16.5.

Areál JIH – Japonská zahrada

Počet návštěvníků: 7 296

Tento ročník byl opravdu výjimečný. Konal se v roce třicátého výročí založení Bonsai Klubu Praha, a byl tedy i velkým poděkováním všem, kteří se zasloužili o popularizaci tohoto křehkého umění u nás. Vystavené exponáty, kterých byla rovná stovka, pocházely nejen z Česka, ale též ze Slovenska a Maďarska. Mezi největší rarity a klenoty výstavy beze sporu patřilo několik kousků, které byly poprvé vystaveny právě před 30 lety na historicky první výstavě Bonsai Klubu Praha. Nostalgickou se jistě stala i kolekce původních bonsajových misek, které používali první nadšenci propagující pěstování bonsají u nás. Podstatná část českých exponátů patřila členům Pražské

bonsajistické společnosti. Výstavu v Japonské zahradě doplnilo 5 velkých kamenů suiseiki ze sbírky pana Igora Bártů a pana Milana Kliky. Návštěvníci mohli vedle vystavených *stromů v miskách* shlédnout Japonskou zahradu plnou rozkvetlých pivoňek a azalek, které zářily na pozadí stálezelených dřevin. K výstavě se připojily panely s ukázkami z knihy *Rostlina jako symbol* od paní Věny Hrdličkové a ve výstavním sále kaligrafie Petra Geislera na fotografiích Petra Šálka.

Netřesky

14. – 30. 5.

Areál JIH - terase u kaple sv. Kláry

Počet návštěvníků: 6 908

Návštěvníci obdivovali široký sortiment netřesků z fondu Botanické zahrady i ze soukromé sbírky autora výstavy pana Petra Horáčka. Vystaveno bylo více než 300 různých rostlin, které zaujaly svou rozmanitostí i pestrobarevnou krásou. Výstava netřesků byla prodejní a zájemcům byly poskytnuty odborné rady. Od 21. do 30. května byla k shlédnutí fotografická výstava Petra Horáčka ve výstavním sále. Vedle odborné průvodcovské služby mohli zájemci přijat pozvání na přednášku *Netřesky v zahradě a v přírodě*. Mezi návštěvníky nechyběli ani odborníci ze Slovenska

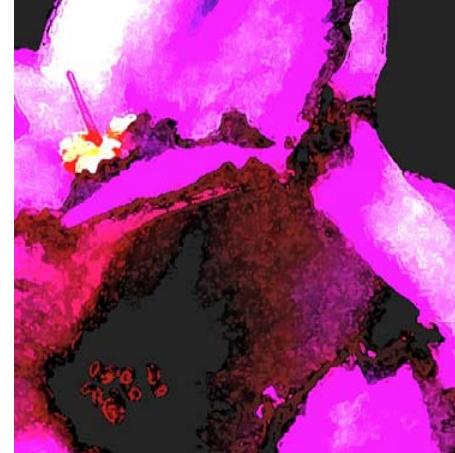
Africké fialky

22. – 30.5.

Skleník Fata Morgana

Počet návštěvníků: 3 383

V letošním roce jsme poprvé představili našim návštěvníkům Africké fialky (pavlínky), které jsou oblíbené nejen pro krásu květů, ale i pro snadné pěstování. Za sto let od jejich objevení známe mnoho barevných kultivarů, listových variant a tvarů květů. Možnost nákupu nových kultivarů a získání informací o pěstování využila řada návštěvníků, kteří využili nabídky Českého zahrádkářského svazu – „Saintpaulistů“.

KVĚTEN

Výstava motýlů ČR

5. – 30.6.

Areál SEVER

Počet návštěvníků: 4 956

Na výstavě motýlů České republiky, umístěné ve stanu na venkovních expozicích Areálu SEVER, se představila všechna vývojová stádia, kterými motýl prochází během svého vývoje (vajíčka, housenky a kukly).

Návštěvníci měli možnost se na jednom místě seznámit s životem motýlů i s jejich živnými rostlinami. Živé exempláře doplnily informační panely, na kterých byla zobrazena různá stanoviště, na nichž se můžeme s motýly setkat. Naučná stezka s mnoha dalšími informacemi všem zvědavým umožnila úspěšně vyplnit i krátký pracovní sešit, který prověřil jejich znalosti. Ve vstupní hale skleníku Fata Morgana výstava pokračovala expozicí preparovaných motýlů a ve štolce skleníku fotografiemi motýlů zachycených ve volné přírodě.

Dětské dny

5. – 6.6.

Areál JIH

Počet návštěvníků: 2 392

Tradiční akce Botanické zahrady byla uskutečněna ve spolupráci s humanitárním sdružením PROTEBE. Slunečné počasí nalákalo stovky dětí, které si po oba dny zábavnou formou rozšířily znalosti o botanické zahradě, zapojily se do poznávačky bylin a stromů, aranžování kytičky z právě rozkvetlých rostlin, nebo do korálkování a soutěží pro nejmenší. Nechybělo ani divadelní a kouzelnické vystoupení. Díky bezplatné spolupráci s humanitárním sdružením PROTEBE se děti seznámily s včelařskou expozicí včetně komentované prohlídky.

Díky partnerům akce: Husqvarna a Modrá Pyramida byl program obohacen třeba o nevšední projížďku na sekačkách, zajímavé soutěže či malování na obličeje. Děkujeme všem partnerům.

ČERVEN

VI. Trvalkové dny

11. – 13.6.

Areál JIH

Už pošesté se to v Troji hemžilo především milovníky vytrvalých rostlin. Řada odborníků se je pokusila během 3 dnů prezentovat tak, jak je (ne)známe. Na tradiční akci s Botanickou zahradou hl. m. Prahy tradičně spolupracoval Český spolek perenařů, který je ryze českým spolkem profesionálních pěstitelů trvalek. „Festival“ vytrvalých bylin, klenotů každé zahrady, tak i tentokrát přinesl lahůdkové menu ze zahradnického světa. Nechyběl ani záplevák, který se právě pro rok 2010 stal TRVALKOU ROKU.... Častým obrázkem těchto dnů byli odcházející návštěvníci obtěžkáni taškami plnými trvalek.

Zahrada patří ženám

19. – 20.6.

Areál JIH

Počet návštěvníků: 1 933

Snažili jsme se připravit bohatý program pro ženy nejrůznějších věkových kategorií. Ve stáncích široký sortiment výrobků: bižuterie, malované hedvábní, proutěné výrobky, originální skleněný šperk. Nabídli jsme kosmetickou poradnu i prožitkovou masáž. Nejedna návštěvnice neodolala u stánku Garden Girl a zakoupila si kvalitní oblečení do zahrady. Na bambusové loučce jsme zkusili břišní tance. Někteří návštěvníci odcházeli s nově upraveným účesem ve stylu afro. Vrchol: módní přehlídka „Krása v každém věku“, kterou připravili a předvedli se svými studentkami odborníci z VOŠOŇ – SPŠO z Prahy. **(Další víkend pro ženy proběhl ještě 18.-19. září a setkal se opět s početným zájmem dam a dětí ☺)**

ČERVEN

Mezinárodní výstava palem a cykasů

10.7. – 29.8.

Skleník Fata Morgana + Areál JIH (venkovní expozice + výstavní místnost)

Počet návštěvníků: 18 353

Tato výstava má u nás několikaletou tradici. Ovšem letos poprvé byla mezinárodní a navíc v letním termínu, který umožnil vystavit více palem i cykasů na venkovních plochách. Kromě možnosti setkat se na přednáškách s experty z vybraných zemí byla součástí akce i prezentace vzácných českých fosilií cykasů ze sbírek Národního muzea, exkluzivní výstava fotografií mexických cykasů v přírodě od nizozemského botanika Arta Vogela či polská expozice šišek cykasů z Jagelonské univerzity, které jsou největšími šiškami světa.

Ve skleníku Fata Morgana a jejím okolí byla k vidění více než stovka druhů palem a sedmdesát druhů cykasů. Návštěvnický atraktivní byla jistě sbírka palmových semen, od těch nejmenších až po největší semeno světa. Na výstavě se též představily palmy v pozici užitkových rostlin. Během slavnostního zahájení zasadil velmi vzácný cykas do expozice skleníku přední evropský expert a ředitel botanické sbírky v thajské Nong Nooch pan Anders Lindström. Tento nově objevený a po něm pojmenovaný druh - cykas Lindströmu vlastní jen několik skutečně špičkových botanických zahrad světa. *(Více o cykasu v kapitole Poprvé rozkvetly, zaplodily...)*

Káva

7. – 31.8.

Areál JIH - výstavní místnost

Počet návštěvníků (kteří přišli kávu ochutnat): 2 944

Voňavá výstava o kávě seznámila návštěvníky s pěstováním kávovníku v domácím prostředí i s pěstováním kávy na plantážích. Trochu jsme nahlédli i do tajů zpracování kávových zrn a přípravy kávy. Nemalou část výstavy jsme věnovali historii kávy, která byla prapůvodně sváteční záležitostí a později se stala každodenní součástí našeho života.

Lidice 2010 – Rozmanitost živé přírody

1.7. – 31.8.

Areál JIH

Počet návštěvníků: 6 702

Do 38. ročníku Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice 2010 přihlásilo své práce několik desítek tisíc dětí z celého světa. A v Botanické zahradě hl. města Prahy jsme měli jedinečnou příležitost spatřit rovnou stovku z nich. Společné téma všech - ROZMANITOST ŽIVÉ PŘÍRODY. Děti se mohly inspirovat mnoha podtématy: brouci a motýli v mé zemi, kdo žije v řekách a jezerech mé země, stromy a lesy mé země, divoké trávy a květiny u nás. Obrázky BZ v Troji věnoval Památník Lidice - organizátor výstavy.

**ČERVENEC
SRPEN**

České saxofonové kvarteto mezi květinami nad Prahou

20.8.

Vinice sv. Kláry

Počet návštěvníků: 32

Koncert klasické hudby pod širým nebem = skvělý nápad! K vystoupení jsme pozvali České saxofonové kvarteto ve složení Roman Fojtíček a Radim Kvasnica – altový a sopránový saxofon, Otakar Martinovský – tenorový saxofon a Zdenko Kašpar – barytonový saxofon. Jejich společnou motivací je nejenom dlouhodobý zájem o saxofon, ale i o hru v komorním ansáblu, to vše podloženo dlouholetými zkušenostmi v klasické i jazzové hudbě. Krásný letní podvečer umocňovaly zážitky z dobrého vína a nádherné hudby. Několik přídavek si publikum vyžádalo spontánním potleskem.

Obnovené Trojské posvícení

15.8.

Vinice sv. Kláry

Počet návštěvníků: 1 803 – rekord!

Během posledních let se stalo nejoblíbenější prázdninovou akcí. Prodejní stánky plné dobrot, krásných drobností, výborné jídlo a pití a k tomu bohatý program v exkluzivním prostředí Vinice sv. Kláry, to vše za krásného letního počasí ... Co víc si přát? Poprvé si naši návštěvníci mohli vlastnoručně vyzkoušet pečení dekorativních perníků ve starých formách. Manželé Ajksnerovi se s velkou trpělivostí věnovali každému, kdo projevil zájem. Největší problémy měli mandlír a stánky Michelské pekárny a pekárny Vodička. Mlsné a všude přítomné vosy ztrpčovaly život prodejčům i návštěvníkům. Akce byla předčasně ukončena kvůli blížící se bouři, která způsobila nemalé problémy a škody.

Víkend pro Duhu

28. – 29.8.

Areál JIH

Počet návštěvníků: 1 400

Záštitu nad Letním víkendem pro DUHU přijali primátor Prahy Pavel Bém a paní Daniela Kolářová, herečka a předsedkyně Správní rady nadace DUHA (občanské sdružení DUHA integruje do společnosti osoby s mentálním postižením).

Za DUHU na akci dohlížela Margita Lossová. Na své si přišli všichni! Návštěvníci tvořili v DUHOVÉ TVŮRČÍ DÍLNĚ, pobýli v DUHOVÉ GALERII S KAVÁRNOU nebo se nechali zlákat DUHOVÝM OSVĚŽENÍM. V DUHOVÉ HERNĚ si zahrála celá rodina moderní deskové hry. Nechyběly soutěže pro děti, rodinný kvíz, výtvarná soutěž, malování na obličeji.

Kulturní program připravili umělci přátelsky nakloněni Společnosti DUHA bez nároku na honorář.

**ČERVENEC
SRPEN**

Historické vinohradnické nářadí

1. – 30.9.

Areál JIH (venkovní expozice + výstavní místnost)

Počet návštěvníků: 1 570

Výstavy s nádechem „starého, zašlého“ mají u našich návštěvníků velkou oblibu. Po loňské úspěšné výstavě o zahradnickém nářadí jsme sáhli do vinohradnického archivu. Naši výstavu obohatily exponáty z Malokarpatského muzea v Pezinku. Víte co je hrotek nebo kyjanica? Pokud ne, zřejmě jste nenavštívili naši výstavu. Zajímavá byla i expozice o výrobě zátek – „Jak vzniká korková zátka?“, s ukázkami pěstování dubu korkového, výroby samotné zátky i s náhražkami, které lze místo pravého korku použít. Spoustu drobností jsme získali i od příznivců zahrady. Nechte se překvapit, co pro vás připravíme příště!

Tento lis z roku 1801 (*foto vpravo nahoře*), který až do roku 2010 stál ve stavěšickém sklepě, se od 31.8. stal historickým klenotem naší vinice.

Hudební toulky

16. 5. – 19. 9.

Areál JIH

Počet návštěvníků: 1 898

Již řadu let se vždy v neděli v podvečer scházejí milovníci klasické hudby na venkovní expozici, aby si „vychutnali“ koncert pod širým nebem. Každý týden hraje jiné seskupení umělců. Pokud „zlobí“ počasí, nepohrdneme výstavním sálem. Na venkovce je živá hudba nezapomenutelnou událostí! Navíc koncert není zpoplatněn. Příjemnou atmosféru dotváří nezvyklá místa k sezení - na zeleném trávníku. No vždyť se přijďte sami přesvědčit...

Výstava masožravých rostlin

18. – 26.9.

Skleník Fata Morgana, zásobní skleník Areál ZÁPAD

Počet návštěvníků: 3 012

Ve skleníku se představily rody: láčkovka (*Nepenthes*), heliamfora (*Heliamphora*), bubinatka (*Utricularia*), genlisea (*Genlisea*) a rosnatka (*Drosera*) ze sbírek BZ a předních pěstitelů. Výstava v zásobním skleníku se zaměřila především na masožravé rostliny rodu špirlice (*Sarracenia*), mucholapka (*Dionaea*) a tučnice (*Pinguicula*). Ve štole skleníku Fata Morgana doprovodila akci výstava fotek Joachima Nerze ze stolových hor. Po celou dobu konání byl zajištěn prodej masožravek a poradenská služba pěstitelem Kamilem Páskem. Zájemci mohli během akce získat Opravník omylů o masožravých rostlinách z pera kurátora sbírky Vlastika Rybky.

ZÁŘÍ

Vinobraní

11. – 12.9.

Vinice sv. Kláry

Počet návštěvníků: 11 051

Už několik let v řadě za sebou pořádá BZ „své“ Vinobraní. Možnost ochutnat kvalitní burčák a vína od našich i zahraničních vinařů vyhledává stále více lidí. Cimbálová muzika Michala Horskáka se stala již neodmyslitelnou částí programu. Po oba dny je doplnila vystoupení Rošády pod vedením Jana Roubíčka a Kocman Bandu, který vede Petr Kocman. Je s potěšením, že se k nám tyto hudebníky rádi každoročně vrací. Na letošní rekordní návštěvě se pozitivně odrazilo i nádherné počasí pozdního léta. Víno v krásném prostředí Vinice sv. Kláry si přišli vychutnat tisícovky vínamilovných návštěvníků.

V rámci akce Kulturní evropské dědictví byla zpřístupněna i Kaple na Vinici sv. Kláry, která je mezi kulturní skvosty rovněž zařazena.

PS: Burčák vybulblal až do dna (foto vpravo nahoře)... Vypilo se ho bezmála 1.200 litrů.

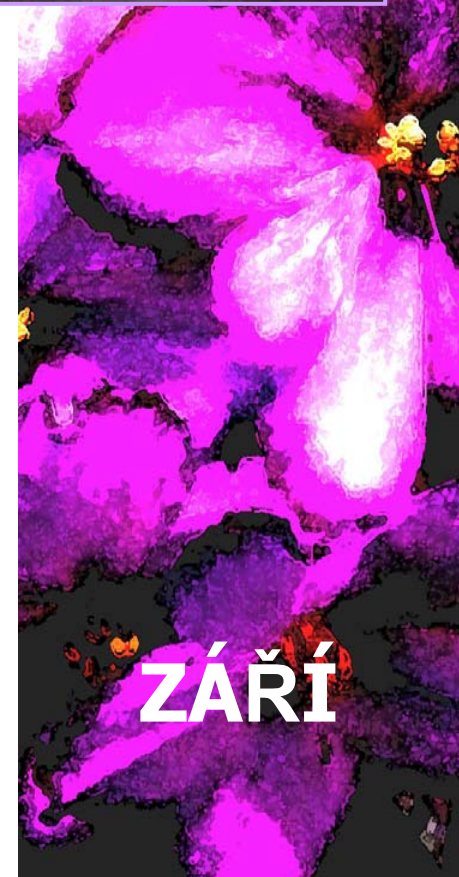
Provázení po expozici výroby vína

od září

Vinice sv. Kláry - Expozice výroby vína

Návštěvníci už mohou navštívit i expozici výroby vína, která se nachází na Vinici sv. Kláry. Provázení zahrnuje prohlídku příjmové i kvasné haly zakončenou degustací 4 vzorků vína v archivační místnosti. Provázení expozic je určeno pro jednotlivce i skupiny (do 15 osob), přičemž provázení se koná při účasti min. 3 osob. Během akce (v nabídce BZ stále, stačí jen zavolat na tel. **736 621 643** a dohodnout se na termínu) se návštěvníci seznamují s historií zpracování vinné révy a novými technologickými postupy, které zde používáme. Vyškolený personál odpoví i na ty záladnější otázky.

A kde jinde vám bude jiskrný mok chutnat tak dobře, jak u zdroje!

ZÁŘÍ

Vůně jehličí

...aneb Poznávejte jehličnany všemi smysly

Hmatová výstava jehličnanová

15. – 24.10.

Areál JIH – výstavní místnost

Počet návštěvníků: 724

Tentokrát samostatná hmatová výstava Botanické zahrady se uskutečnila v rámci velké jehličnanové výstavy na venkovních expozicích a ve skleníku. Návštěvníci na této části výstavy mohli zapojit jako vždy hmat, čich, sluch i chuť. Dozvěděli se zajímavosti nejen o hlavních zástupcích jehličnanů, ale i o jedovatém tisu, cedru, jehličnanech se šupinovitými listy a opadavých jehličnanech. K dispozici byl samozřejmě jak proškolený, tak i zvukový průvodce.

Halloween

31.10.

Areál JIH – stráž nad BZ

Počet návštěvníků: 2 389

Při strašidelné akci „Halloween“, která se konala již tradičně na venkovní expozici Areálu JIH, se sešla spousta dětských strašidel všech možných druhů. Děti si mohly vyzkoušet vlastnoručně vydlabat dýni a vytvořit tak nádherné svítící strašidlo, které všichni společně při večerním průvodu po zahradě zapálili. Také mohly doplnit svůj Halloweenský převlek pěknou kresbou na obličej. Již podruhé nechyběla díla profesionálních fruitcarvingistů. Díky nim jsme se ocitli ve vybrané společnosti Davyho Jonese („chobotnatec“ z Pirátů z Karibiku), Vřískotu a dalších podařených ksichtíků... Ten, kdo dostal po náročném odpoledni hlad, navštívil stánky s občerstvením a nebo si upekl buřta u ohně. Nebo si mohl pochutnat na skvělých dýňových specialitách Top hotelu Praha. Těšíme se na další setkání halloweenkých strašidel!

ŘÍJEN

Jehličnatá NEJ...

9.10. – 28.11.

Areál JIH - venkovní expozice + výstavní místnost

Počet návštěvníků: 8 576

JEHLIČNANY se pyšní superlativy NEJ... mezi všemi žijícími organismy na naší planetě:

NEJVĚTŠÍ co do objemu je strom sekvojovec obrovský dorůstající výšky téměř 90 metru
NEJSTARŠÍM stromem je borovice osinatá s věkem skoro 5.000 let..

Během výstavy jsme shlédli nejen druhy těchto rostlin vysazených u nás v BZ, s mnoha šokujícími informacemi. Příjemným doplňkem – do dne, kdy byla zrušena z důvodu krádeže (*mimořádná tiskovka na další straně*) - byla expozice čarověníků - oblíbených jehličnanů – miniatur (*fotografie zcela vpravo nahoře zachycuje stav před zásahem sběratele ☺*). Během akce proběhlo provázení sbírkou jehličnanů a víkendový Jehličnatý jarmark s prodejem jehličnanů. Výstavu Jehličnatá NEJ doplnila ve stejném termínu výstava JEHLIČNANY TROPŮ A SUBTROPŮ ve Fata Morganě a **15.-24.10. HMATOVÁ VÝSTAVA Vůně jehličí aneb Poznávejte jehličnany všemi smysly.... Partnerem této akce se stal magazín National Geographic ČESKO.**

Šišky

9. – 28.11.

Areál JIH - výstavní místnost

Výstava o šíškách se stala součástí výstavy Jehličnatá NEJ. Návštěvníci se seznámili s bohatou sbírkou šišek od obří, až 50 cm dlouhé šišky borovice Lambertovy až po „mini“ šišky cypřišků. Celou expozici doplnily perokresby Lídy Businské a fotografie.

Pozorný návštěvník mohl získat mnoho informací o jehličnanech mírného pásma.

LISTOPAD

Mimořádná tisková zpráva 12.11.2010

LIDÉ KRADLI, VÝSTAVA KONČÍ

Utrpěla především dobrá pověst Zahrady

Škodu za téměř deset tisíc, především ale poškození dobrého jména Botanické zahrady hl. města Prahy ve vztahu s majiteli sbírek způsobili nenechaví návštěvníci výstavy Jehličnatá NEJ, která v těchto dnech probíhá v Troji (a to až do 28. listopadu, denně 9 - 16 hodin). Významnou část výstavy tvořila jedinečná sbírka tzv. čarovníků, oblíbených jehličnatých miniatur. *(Čarovník je chomáčovitá nebo metlovitá znetvořenina na stromech a keřích, která je tvořena hustěji „nahloučenými“ větvičkami, často odlišného zabarvení, tvaru a uspořádání jehlic. Netypický růst částí rostlin může být vyvolán onemocněním, roztoči, viry a j. - z Wikipedie).*

Bohužel do včerejšího dne se z venkovní expozice, kde je výstava instalována, **zmizelo 8 kusů** těchto sbírkových unikátů.

Proto se Botanická zahrada rozhodla s okamžitou platností výstavu čarovníků UKONČIT. Zůstanou tam pouze "přerostlé" kousky, které tak snadno zloděj v batonu neodnese.

...Stromečky z těchto opuštěných nádob už "těší" některého z návštěvníků...

Marcela Uhlíková, tisková mluvčí BZ

„Z atelieru přírody“ – obdiv a chvála

od 3.12. 2010 (do 2.1. 2011)

Areál JIH - výstavní místnost

Přední flétnový pedagog a profesor Pražské konzervatoře František Malotín se tentokrát představil ve zcela jiné roli, roli fotografa. Uspořádal již několik výstav, vždy na téma flora a fauna. Při četných procházkách a výletech po milovaném Voticku nechal vzniknout velké spoustě zajímavých fotografií, které stojí za zveřejnění. Další místa, která často a rád se svým fotoaparátem navštěvuje je pražská zoologická zahrada a naše Botanická zahrada v Troji. V poslední době ho velmi inspiruje les, kde prý se naskýtají nepřehledné možnosti získat krásné foto. Pane profesore, těšíme se na další vaše krásné obrázky!

Ořechovo-medové adventní rozjímání

17.12.

Areál JIH - výstavní místnost + Kaple sv. Kláry + venkovní expozice

Počet návštěvníků: 200

Již třetí ročník komorní akce zahrady navodil vánoční atmosféru uprostřed zasněžené expozice. Nejmenší návštěvníci shlédli ve výstavní místnosti vánoční představení divadélka Romanetto. Děti zaměstnanců botanické zahrady zazpívaly a zahrály na hudební nástroje v Kapli sv. Kláry, kde je pak vystřídali profesionálové - chlapecký pěvecký soubor Brunčvík, pod vedením sbormistryně Lenky Pištěcké. Kulturní program zakončilo saxofonové kvarteto. Návštěvníci se mohli zahřát horkým čajem, medovinou, občerstvit se perníčky a pečenými kaštany pod „adventními“ přístřešky.

Moderní zimbabwské sochařství

od 4.12.2010 (do 30.1.2011)

Skleník Fata Morgana

Nejvýznamnějším místem, kde vznikají zimbabwské sochy, je Tengenenge. Právě zde byla v šedesátých letech minulého století založena výjimečná multikulturní komunita umělců z iniciativy farmáře (ale i dobrodruha a bohéma) Toma Blomefielda. No a právě díla autorů z komunity Tengenenge tvořila páteř výstavy moderního zimbabwského sochařství... Výstava byla prodejní. Autorem byl Ondřej Homola.

PROSINEC

Reklama citylighty

I v letošním roce byl „dvorním grafikem“ Pavel Florian z BZ. S jeho prací jsme se mohli setkávat především na velkoformátových citylightech všude po Praze.

BOTANICKÁ ZAHRADA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY – TROJA
www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz

Veronika Richterová
PET TROPICANA
Pet-artové plastiky / 2. únor – 2. květen / skleník Fata Morgana

zve vás do Troje www.botanicka.cz

BOTANICKÁ ZAHRADA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY – TROJA
www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz

FANTASTICKÉ VÁNOCE
5. 12. – 3. 1. / skleník Fata Morgana / úterý – neděle / 9 – 16
Vánoce inspirované tropickou vegetací aranžuje M. Klappa

Otvírací doba během Vánoc:
24. 12. od 9 do 14 h – vstup zdarma / 25. – 30. 12. od 9 do 16 h / 31. 12. od 9 do 14 h

zve vás do Troje www.botanicka.cz

ORCHIDEJE
12. – 21. 3. 2010
SKLENÍK FATA MORGANA
ÚTERY – NEDĚLE / 9 – 17 h

BOTANICKÁ ZAHRADA
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
TROJA
www.botanicka.cz

zve vás do Troje www.botanicka.cz

AB Facility
www.abfacility.com

Výstava orchidejí se koná pod záštitou velvyslance Bolívarovské republiky Venezuela.

AVATAR
JAMESE CAMERONA
NABÍLEHÁ A DŮVĚŘEJTE PROČ JI
VÝSTAVA TROPICKÝCH MOTÝLŮ
1. 4. 2010 – 30. 4. 2010 ÚTERÝ AŽ NEDĚLE / SKLENÍK FATA MORGANA

BOTANICKÁ ZAHRADA
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
TROJA
www.botanicka.cz

VSTUPNÉ 1+1 ZDARMA
(DOPROSTANKE ZAVRÁTNĚNÍ PRAHA
(DĚTI K UŽÍVÁNÍ ADAM)

zve vás do Troje www.botanicka.cz

LEDEN
až
DUBEN

VÝSTAVA BONSAJÍ

8. - 16. 5.

ROSTLINA JAKO SYMBOL

8. - 30. 5.

BOTANICKÁ ZAHRADA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY - TROJA
zve vás do Troje • www.botanicka.cz

www.abfacility.com

Výstava motýlů ČR

5. 6. - 30. 6.

denně 9 - 19 h
venkovní expozice
Areál SEVER

Na Výstavě motýlů České republiky najdete nejen krásné motýly, ale při troše pozornosti i všechna jejich další vývojová stadia: vajíčka, housenky a kukly. Na jednom místě se tak můžete díkat ládně sezónní a životní motýly i s jejich živými rostlinami.

Dětské dny

5. - 6. 6. / 10 - 17 h
venkovní expozice Areál JIH a stráž nad zahradou

Průběh výstavy je určen především pro děti. V rámci výstavy budou k dispozici různé interaktivní programy, které budou zaměřeny na poznání motýlů a jejich životního cyklu.

VI. ročník Trvalkových dnů

11. - 13. 6. / denně 9 - 19 h / venkovní expozice Areál JIH

Příďte se podívat, jak se vyvíjejí, jak se chovají a jak se rozmnožují. V rámci výstavy budou k dispozici různé interaktivní programy, které budou zaměřeny na poznání motýlů a jejich životního cyklu.

Zahradu patří ženám

19. - 20. 6. / 9 - 19 h / venkovní expozice Areál JIH

V rámci výstavy budou k dispozici různé interaktivní programy, které budou zaměřeny na poznání motýlů a jejich životního cyklu.

Kabelky, tašky a kloboučky z rostlinných materiálů

19. 6. - 4. 7. / 9 - 19 h / Výstavní sál

V rámci výstavy budou k dispozici různé interaktivní programy, které budou zaměřeny na poznání motýlů a jejich životního cyklu.

BOTANICKÁ ZAHRADA HL. M. PRAHY - TROJA

zve vás do Troje • www.botanicka.cz

Palmové léto

10. 7. - 29. 8. 2010

Botanická zahrada hl. m. Prahy - Troja
skleník Fata Morgana / úterý - neděle 9 - 19 h
venkovní expozice Areál JIH / denně 9 - 19 h

Výstava palmů a cykasů má v Troji letitou tradici. Ovšem letos poprvé je mezinárodní a navíc v termínu, který umožní vystavit více palmů i cykasů nejen ve skleníku Fata Morgana a jeho okolí, ale především na venkovních plochách Areálu JIH.

Národní a světové expozice cykasů ze sbírek Národního muzea v Praze představí sbírku palmových semen, od těch nejmenších až po největší na světě. Výstava rovněž přiblíží palmy a cykasy jako výjimečné rostliny.

V rámci výstavy bude k dispozici také interaktivní programy, které budou zaměřeny na poznání palmů a cykasů.

Akte se uskuteční pod záštitou Velvystavectví Spojených států mexických.

zve vás do Troje • www.botanicka.cz

KVĚTEN
až
SRPEN

Masožravé rostliny

18. – 26. 9. / úterý – neděle 9 – 19 h

Skleník Fata Morgana

BOTANICKÁ ZAHRADA
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
TROJA
www.botanicka.cz

AB Facility

Jehličnatá NEJ v Troji

9. 10. – 28. 11.

Petřinská rozhledna
63.5 m

General Sherman – Největší žijící tvor na Zemi
84 m

JEHLIČNANY ve svých superlativách – mají vlasti žijící organismy na naší planetě.
NEJVĚŠÍ co do objemu je strom jedleovec obrovský dorůstající výšky téměř 90 metrů,
NEJVLÁŠTĚJŠÍ stromem je borovice smrková s větvemi dlouhými 5000 let.
Růžem vysázeny budete moci sledovat, jak tyto rostliny tvoří soustavu vzájemných vztahů v ČR, a mnoha dalšími informacemi.
Přijemným doplněním bude expozice Evropské úložiště – obilných jehličnanů – močarů.

Další doprovodné akce:
23. 10. ve 14h Prohlídka dělníka jehličnanů v trop. skleníku Chrástka, kurátorem sbírky
23. – 24. 10. Jehličnaný jarmok – prodej jehličnanů, které v supermarketu 100% nekoupíte
9. – 31. 10. Prohlídka jehličnanů trop a subtrop v Fata Morgana
15. – 24. 10. Místní výstava Vláďa Jiráka aneb Poznáte-li jehličnany vlastní vidy

SIŠKY 1. – 28. 11. – kamoli kulturní představení o životě
Borůvka obrovská má na světě, až 20 cm dlouhých a širokých křídlech, od pramenitosti z vyhládky.
Pozorně sledujte, jaké zajímavé informace o jehličnanech můžete získat.
Expozice doplní perspektivy 1000 Brožíků a fotografie.

BOTANICKÁ ZAHRADA HL. M. PRAHY – TROJA
zve vás do Troje • www.botanicka.cz

BOTANICKÁ ZAHRADA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY – TROJA
www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz www.botanicka.cz

VEČERNÍ PROVÁZENÍ SKLENÍKEM FATA MORGANA

jen pátky, od 8. ledna do 26. března, v 19 hodin
REZERVACE NUTNÁ!!!
Objednávky přijímá: Eva Vítová, mobil: 736 6217 06, e-mail: eva.vitova@botanicka.cz.

zve vás do Troje www.botanicka.cz

AB Facility

ZÁŘÍ až PROSINEC

Kořeny osobností

Projekt „Kořeny osobností v botanické zahradě“ byl zahájen v únoru 2009. V roce 2010 pokračoval především výsadbami dřevin v nově připravovaných expozicích botanické zahrady...

28. leden 2010 – skleník Fata Morgana

Orchideje vysazovaly dvě dámy: za svého otce Tomáše Baťu jeho dcera, paní **Monica Bata Pignal** (*Maxillaria sandariana*). A za svého tchána - malíře Alfonse Muchu jeho snacha, paní **Geraldine Muchová** (*Ada aurantiaca*).

březen 2010 – skleník Fata Morgana

Své orchideje vysadila herečka – legenda, paní **Jiřina Jirásková** (*Dendrobium sp.*) a podporovatelka řady charitativních projektů paní **hraběnka Mathilda Nostitzová** (*Licaste skinneri*).

duben 2010 – venkovní expozice

Vysazování s českými režiséry – od tohoto data mají v zahradě své dřeviny pánové: **Jan Hřebejk** (*Castanea sativa* 'Vincent van Gogh'), **Jan Svěrák** (x *Sorbopyrus auricularis*), **Miroslav Ondříček** (*Tilia platyphyllos* 'Aurea') a paní **Helena Třeščíková** (*Pteroceltis tatarinowii*).

23. duben 2010 – vinice sv. Klára

Vinnou révu vysadili „naši staří známí“ – herci: paní **Iva Janžurová** a pan **Václav Postránecký**. Byli to právě oni, kdo rok před tím, 1. září 2009 slavnostně otevřeli novou Expozici výroby vína.

26. květen 2010 - areál před skleníkem Fata Morgana

Jméno všech vozíčkářů u příležitosti slavnostního otevření bezbariérové cesty ke skleníku Fata Morgana vysadil červenolistý kultivar katalpy herec **Jan Potměšil**. Spolu s ním přiložili ruce k dílu, aby zkrášlili okolí příjezdové cesty skalničkami: zpěvačka **Marta Jandová**, herečka **Táňa Vilhelmová** a herci a **Romanové** – pánové **Vojtek a Zach**.

9. říjen 2010 – venkovní expozice

Nejmenší stromy – tzv. čarověníky, jejichž koruna se při troše fantazie může podobat fotbalovému míči, vysadili legendy českého fotbalu – pan **Antonín Panenka** a brankář **Petr Čech**.

22. říjen 2010 – venkovní expozice

Legendy české kinematografie – učitel a žák, tedy téměř stoletý režisér **Otakar Vávra** a oskarový režisér **Jiří Menzel** – vysadili okrasnou jabloň (*Malus baccata*) a „smuteční“ kultivar sekvojovce obrovského (*Sequoiadendron giganteum* 'Pendula').

23. listopad 2010 – venkovní expozice

Autor nejoblíbenějšího dětského hrdiny řady generací - Krtka, ilustrátor, scénárista a režisér pan **Zdeněk Miler** vysadil v arboretu severoamerických dřevin - makluru oranžovou (*Maclura pomifera*).

Kořeny osobností ve fotografiích

**Kofeny osobností
Fotbalové hvězdy
sázely stromky**

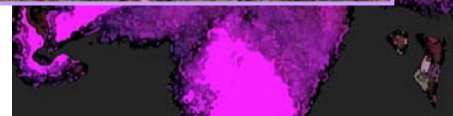
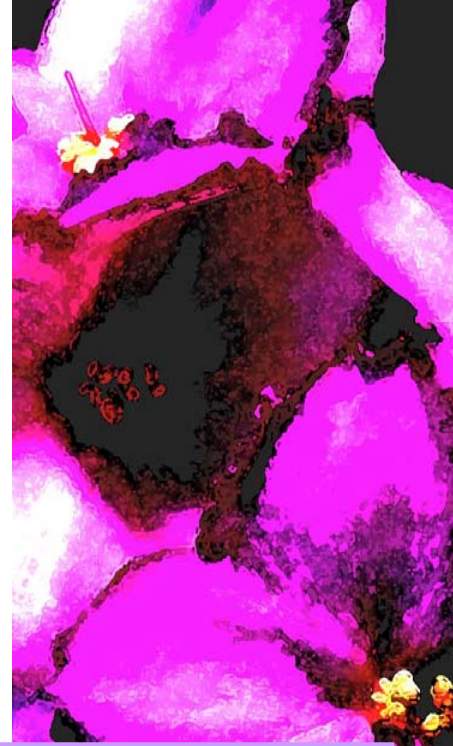
Brankář České fotbalové reprezentace Petr Cech a Antonín Panenka, jedna z nejslavnějších fotbalových legend, zasadili v sobotu v Botanické zahradě hlavního města Prahy své stromky. Bylo to v rámci projektu Kofeny osobností. V něm české celebrity ze sportovního života sázejí postupně vedle sebe vzácné rostliny a vytvářejí Stezku osobností, která je přístupná všem návštěvníkům. Zatím je také jednou z nejnavštěvovanějších částí zahrady. Své stromky zde mají kromě dvou zmíněných, fotbalových hvězd také například bývalý prezident Václav Havel, zpěvák Karel Gott, zpěvačka Lucie Bílá nebo Taťana Kuchařová, bývalá Miss World. (val)

Cech a Panenka sázejí stromky
Foto: Lukáš Bíba, MF DNES

MF DNES 11. 10. 2010

Návštěvnost

Návštěvnost Botanické zahrady hl. m. Prahy - rok 2010			
	Fata Morgana	Venkovní expozice	Celkem
Leden	2 421	2 794	5 215
Únor	5 686	3 857	9 543
Březen	25 346	9 814	35 160
Duben	33 037	22 056	55 093
Květen	11 344	20 857	32 201
Červen	7 720	23 642	31 362
Červenec	6 035	9 793	15 828
Srpen	7 782	12 509	20 291
Září	6 654	23 186	29 840
Říjen	4 094	11 129	15 223
Listopad	3 064	4 107	7 171
Prosinec	2 573	3 704	6 277
CELKEM	115 756	147 448	263 204

Návštěvnost Botanické zahrady hl. m. Prahy								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Leden		1 337	14 657	5 193	4 945	8 059	5 530	5 215
Únor		1 052	6 813	4 980	27 709	9 367	22 085	9 543
Březen		1 116	16 657	18 701	7 837	36 623	24 483	35 160
Duben	7 348	16 276	74 622	67 721	84 816	72 909	56 733	55 093
Květen	18 664	23 625	48 239	47 243	46 790	58 313	41 257	32 201
Červen	5 112	57 726	24 333	26 470	21 296	31 492	24 003	31 362
Červenec	3 822	48 938	22 009	22 041	26 869	17 619	22 817	15 828
Srpen	4 616	46 716	28 005	39 667	26 554	24 888	18 480	20 291
Září	4 829	36 954	31 076	45 838	27 809	23 324	32 723	29 840
Říjen	2 784	23 236	23 552	19 657	16 352	13 518	12 554	15 223
Listopad		13 458	8 423	8 019	9 492	4 574	8 474	7 171
Prosinec		13 619	2 314	6 194	9 391	3 766	6 871	6 277
CELKEM	47 175	284 053	300 700	311 724	309 860	304 452	276 076	263 204

Zahrada školám a dětem

Trojské trumfy pražským školám

Předkladatel: Trojské gymnázium Sv. Čecha, s.r.o.

Partneři v projektu: Botanická zahrada hl.m. Prahy a Zoologická zahrada hl.m. Prahy

1. února 2010 zahájilo **Trojské gymnázium Svatopluka Čecha** realizaci projektových činností na novém projektu v rámci **Operačního programu Praha-Adaptabilita** pod názvem **Trojské trumfy pražským školám**. Projektu bylo přiděleno registrační číslo CZ.2.17/3.1.00/32718, k jeho zdárnému naplnění přispívají kromě vyučujících gymnázia v roli metodiků nemalou měrou odborní garanti, kteří tímto zastupují dva projektové partnery. **Projekt s podporou Evropského sociálního fondu a Hlavního města Prahy** tak plynule navazuje na předchozí úspěšný projekt z let 2006-2008 "Křížem krážem Botanickou zahradou hl.m. Prahy a jejím okolím v Praze - Troji" v rámci JPD3.

Dne 23.2. 2010 byla podepsána Grantová smlouva číslo DOT/02/02/001484/2010 v rámci Operačního programu Praha - Adaptabilita mezi Hlavním městem Praha (zast. Mgr. Jiřím Kinským, vedoucím oddělení ESF, odbor fondů EU MHMP) a Trojským gymnáziem Sv. Čecha, s.r.o. (zast. Mgr. Radimem Jendřejasem, jednatelem a manažerem projektu). Z OPPA bude poskytnuta celková podpora do výše **3.854.365,29 Kč**, z čehož **ESF** přispívá 85% částkou **3.276.210,49 Kč** a **Hlavní město Praha** 15% částkou **578.154,80 Kč**. Činnosti jsou realizovány v rámci prioritní osy OPPA 3 - Modernizace počátečního vzdělávání, s datem **zahájení 1.2. 2010** a datem **ukončení 31.7. 2012** v celkové délce 30 měsíců. Blížší a aktuální informace o dění v projektu jsou uvedeny na www.trojskegymnazium.cz

Botanický kroužek

V červenci tohoto roku se v Botanické zahradě hl. m. Prahy znovu obnovil kroužek, který nabízí **především dětem ve věku 8 - 14 let** možnost **efektivního trávení volného času**. Program je zaměřen zejména na **zvyšování environmentální gramotnosti** a **kontakt s přírodou**. Formou hry se děti seznámí se základními přírodními zákonitostmi a s prostředím, kde bude program probíhat.

Akce pořádané Botanickým kroužkem: 9.-13.8. **Příměstský tábor**, kterého se zúčastnilo 23 dětí z Prahy a okolí, 16.10. **Výlet do PP Housle a Tiché Šárky**, kterého se zúčastnilo 8 dětí z Prahy a okolí.

Nabídka školám

V rámci nabídky školám poskytujeme možnost využití průvodcovské služby, kterou mohou školy využít při prohlídce venkovní expozice i ve skleníku Fata Morgana. Výklad je zaměřen tématicky dle přání skupiny, je možné využít sadu pracovních listů. V současné době je k dispozici **15 druhů pracovních listů** určených jako doplněk k výkladu průvodce (Jehličnany, Masožravé rostliny, Orchideje, Léčivé rostliny...) nebo pro samostatnou práci žáků (Detektivem v botanické zahradě, Jak krteček ke kalhotkám přišel).

Všechny pracovní listy jsou volně ke stažení na našich stránkách www.botanicka.cz a na www.pampeliska.eu. Listy jsou zdarma, a pokud si pedagog objedná prohlídku zahrady s výkladem, dostane listy od průvodce již vytištěné.

Dalším z produktů, které zahrada školám od r. 2010 nabízí je **výuková permanentka**, která škole umožňuje výhodný vstup do zahrady spolu s využitím výukových programů. Výukové permanentky si škola může zakoupit ve 2 variantách, a to za 1500,- Kč a 3000,-Kč. Permanentka je přenosná v rámci školy a svého majitele opravňuje ke skupinovému vstupu s min. 10 a max. 30 osobami.

Zahrada pro handicapované

Co se nám již povedlo

Botanická zahrada hl. m. Prahy je otevřena nejširší veřejnosti včetně handicapovaných návštěvníků, zrakově postižené nevyjímaje. Přístup do zahrady je bezbariérový. Parkování aut označených značkou pro invalidy je možné na všech parkovištích včetně oblastí se zákazem vjezdu. Ve skleníku FM a u pokladny na areálu Jih je bezbariérové WC na euroklíč. Již v roce 1996 vypracovala BZ spolu s Institutem rehabilitace zrakově postižených UK Praha FHS projekt ZAHRADA, ve kterém jsme se zaměřili na zpřístupnění poznání živé přírody, domácí květeny i exotických rostlin také zrakově postiženým návštěvníkům. Projekt Zahrada zahrnuje v současné době následující aktivity:

- **Pořádání výstav zaměřených na vnímání všemi smysly**, které jsou přístupné i zrakově postiženým ve spolupráci se zoologickou zahradou.
- **Putovní sbírka přírodnin** - přes 100 zajímavých přírodnin opatřených cedulkami s černotiskem i s braillovým písmem. Půjčení zdarma po předchozím objednání.
- **Zpřístupnění zahrady zrakově postiženým návštěvníkům** – 30 sloupků k zajímavým rostlinám s textem pro vidící i nevidomé návštěvníky.
- **Proškolení průvodců** a některých odpovědných zaměstnanců pro práci s handicapovanými včetně nevidomých a **první pomoci** pod odborným vedením Mgr. Pavla Wienera (bývalý ředitel Institutu rehabilitace zrakově postižených. Odbornou průvodcovskou službu je nutné objednat předem. Během roku 2010 bylo instalováno dalších 30 dřevěných sloupků nového orientačního systému pro vidící a nevidomé návštěvníky. Dřevěné sloupky výtvarně opět velice citlivě zpracoval Lukáš Gavlovský. BZ se tak může pochlubit 60 novými informačními cedulemi pro vidící i nevidomé návštěvníky. Dokončujeme hmatové plány expozic, ozvučení třiceti sloupků Diskrétním informačním systémem. **Další pokračování Projektu Zahrada bylo možné uskutečnit za nemalého příspěví MHMP, na tomto místě se sluší poděkovat zvláště panu PhDr. Milanu Pešákovi, senátorovi.**

V roce 2010 se uskutečnily dvě hmatové výstavy:

Co nosí na sobě aneb rostliny a živočichové se oblékají (10.-18. dubna) a **Vůně jehličí ... aneb Poznávejte jehličnany všemi smysly** (15.-24. října) – *více o akcích na jiném místě.*

A co nás čeká...

V roce 2011 chceme v projektu pro handicapované pokračovat. Rádi bychom celý informační systém (60 informačních sloupků) doplnili Diskrétním navigačním systémem (zvukový průvodce u všech sloupků včetně jazykových mutací – tento rok čeština a angličtina). Téměř hotový hmatový plán venkovní expozice Areálu JIH chceme doplnit dalšími třemi hmatovými plány (křovina stráž, Areál SEVER a celkový plán propojeného areálu). Část příspěvku z MHMP na realizaci poputuje na další **školení nových průvodců**, na **hmatovou výstavu** a na **úpravu webových stránek pro nevidomé**, aby realizace projektu Zahrada pro vidomé a nevidomé návštěvníky na rok 2011 mohla jít dále. První akcí roku 2011 výše uvedeného projektu pro nevidomé bude hmatová výstava „**Tajemné orchideje a život kolem nich**“, která se uskuteční od 19. do 27. března (denně od 9 do 17 hodin) ve výstavním sále Botanické zahrady v Areálu JIH.

Největší událostí roku bude slavnostní otevření celého areálu Botanické zahrady, poprvé s propojením všech expozic, naplánované na 21. dubna 2011.

Botanická zahrada v Troji doufá, že všechny aktivity směřující na realizaci a rozvoj nového orientačního systému či hmatové výstavy vytvoří pro své slabozraké, nevidomé a handicapované návštěvníky příjemné místo pro relaxaci i poučení, kam se budou rádi a často vracet.

14. duben v 10 hodin: Slavnostní zahájení informačního systému

VE STŘEDU ANI PRIMÁTOR NEVIDĚL

Troja (mu) - Mimořádnou tiskovou konferenci svolala Botanická zahrada hl. města Prahy na 14. dubna 2010 u příležitosti slavnostního zahájení informačního systému pro vidoucí i nevidomé. Ten má umožnit všem návštěvníkům důstojné a ucelené seznámení s nejzajímavějšími rostlinnými exponáty. Do viničního domku se ve středu dopoledne dostavil též Pražský primátor Pavel Bém a radní HMP Milan Pešák a řada dalších významných hostů. Primátor na úvod poděkoval za záslužnou činnost pro handicapované jednak řediteli Botanické zahrady HMP Oldřichu Vackovi a též radnímu Pešákovi za uskutečnění celého projektu. Ředitel Vacek zdůraznil, že před zahradou je ještě pořádný kus práce, protože ještě zdaleka není přístupnost a podmínky pro handicapované návštěvníky zahrady bez problémů. Poslední slovo měla žena, Lenka Prokopová, spoluautorka a koordinátorka projektu Zahrada, jehož je navigační systém součástí. Ta zmínila cestu, kterou se zahradě podařilo od roku 1996, kdy celý projekt započal, ujit: "V posledních dvou letech by nebylo možné realizovat naše plány bez finančního daru, který z městské pokladny přinesl radní Pešák." Díky němu se dnes Trojská zahrada může pochlubit nejen prvními 30 informačními sloupky, ale též proškolenými průvodci pro práci s handicapovanými - nevidomými i tělesně postiženými, pracovníci se znalostí znakové řeči, sbírkou přírodnin, bankou vůní, získáním označení Přátelské místo Českého červeného kříže a již 14. hmatovou výstavou (ta právě v zahradě probíhá, končí 18. dubna). Poté se primátor Bém rozhodl na vlastní nohy a prsty vyzkoušet, jaké to je stát se alespoň na krátkou dobu nevidomým. Se šátkem na očích si v doprovodu vodícího psa - retrievera Karla a stovkou přihlížejících, za asistence všude přítomných fotografů a novinářů prošel část navigačního systému od vinice po výstavní místnost na venkovní expozici. Tam si stále ještě co by nevidomý "prohlédl" hmatovou výstavu Co nosí na sobě aneb i rostliny a živočichové se obléklají, kde se zapsal do pamětní knihy.

26. květen: Slavnostní otevření nové příjezdové cesty

KE SKLENÍKU PO ČERVENÉ!

Troja (mu) - Dnes se návštěvníci Botanické zahrady hl. města Prahy v Troji konečně dočkali: příšernou panelovou cestu vedoucí k tropickému skleníku nahradila zbrusu nová, mnohem reprezentativnější, červená. A hlavně lehčeji schůdná a sjízdná třeba pro vozíčkáře. Cesta, kterou financoval Magistrát hl. města Prahy, byla postavena v rekordně krátkém čase - 10 dnů (zahájeno 5. května, konec 14. května). Pár minut před 16. hodinou se slavnostního přestřižení pásky zhostil primátor Pavel Bém, herečka Taťána Vilhelmová, zpěvačka Marta Jandová, herci Roman Vojtek, Roman Zach a Jan Potměšil, který si na vlastní kůži vyzkoušel, jak je snadné vyjet od parkoviště až k Fata Morganě. Všichni hosté pak přiložili ruce k dílu a ve společnosti dvacítky klientů Ústavu sociální péče pro tělesně postižené ve Snědonicích osázeli zbrusu novou skalku, která nový úsek cesty lemuje. Svůj nový domov zde našlo dalších 40 trvalek (celkem je jich už 250).

17. listopad: Slavnostní udělení certifikátu

BOTANICKÁ JE PŘÁTELSKÁ

Troja (mu) - Titul Přátelské místo získaly první subjekty v České republice. Ve středu 17. listopadu 2010 předal Český červený kříž šest titulů Přátelské místo organizacím, které úspěšně ukončily certifikační proces. Mezi první Přátelská místa se zařadily veřejné instituce, hotely i úřady veřejné správy. Jejich zástupci převzali certifikáty z rukou prezidenta Českého červeného kříže Marka Jukla a patrona projektu Oldřicha Vlasáka, předsedy Svazu měst a obcí. Přátelská místa jsou novým projektem Českého červeného kříže. Cílem projektu je vytvořit národní síť certifikovaných poskytovatelů služeb, u kterých bude mít klient s nejrůznějšími typy omezení garanci profesionálního přístupu a dostupnosti služeb. Poskytovatelům udělený certifikát usnadní přístup ke klientům, umožní oslovit i zákazníky se specifickými potřebami a zvýší kvalifikaci personálu. Součástí certifikace je i posouzení přístupnosti prostor, například pro osoby se sníženou pohyblivostí, se smyslovým postižením nebo pro seniory. Klienti v praxi poznají standard nabízených služeb díky logu Přátelské místo. Jejich seznam najdou také na webových stránkách projektu www.pratelskamista.cz. Lidem se specifickými potřebami chce projekt především poskytnout větší svobodu při využívání různých služeb. Právě proto se dnem předání certifikátů stal symbolicky 17. listopad. Botanická zahrada v Troji se stala jedním z prvních Přátelských míst. Proto RNDr. Oldřich Vacek CSc., ředitel BZ toto prestižní ocenění slavnostně převzal. Stalo se tak 17. listopadu 2010 ve vestibulu tropického skleníku Fata Morgana Botanické zahrady hl. města Prahy.

ORGANIZACE	Schválený rozpočet 2010	Upravený rozpočet 2010	Skutečnost k 31.12. 2010	% plnění k UR	Skutečnost k 31.12. 2009
Botanická zahrada hl.m.Prahy					
TRŽBY CELKEM	10 000	11 663	11 499	98.59%	11 307
z toho :					
ze vstupného	9 477	9 523	9 523	100.00%	10 383
z tržeb za prodané výrobky	200	280	119	42.50%	201
ostatní výnosy	323	1 860	1 857	99.84%	723
NÁKLADY CELKEM	67 227	93 105.7	85 388	91.71%	84 842
Spotřebované nákupy	10 230	13 607	13 600	99.95%	18 041
z toho :					
spotřební materiál	1 322	5 800	5 794	99.90%	7 132
drobný hmotný majetek	608	921	921	100.00%	3 041
spotřeba energie	8 300	6 886	6 885	99.99%	7 868
Služby	5 658	27 528	21 328	77.48%	21 202
z toho :					
výkony spojů	205	826	826	100.00%	890
nájemné a služby	4	20	19	95.00%	19
úklid	201	1 176	1 175	99.91%	1 007
náklady na leasing				0.00%	
opravy a udržování	1 091	12 866	6 679	51.91%	4 202
cestovné	12	532	531	99.81%	738
náklady na reprezentaci	41	236	236	100.00%	204
Osobní náklady	34 811	36 581	35 479	96.99%	31 279
z toho :					
ostatní osobní náklady	4 000	4 000	3 355	83.88%	3 799
mzdové náklady	21 385	22 445	22 445	100.00%	18 924
záonné soc.pojištění	8 200	8 989	8 533	94.93%	7 240
záonné soc.náklady (FKSP)	428	449	449	100.00%	378
Daně a poplatky				0.00%	
(s výjimkou daně z příj.)				0.00%	
Ostatní náklady	315	778	777	99.87%	985
z toho :					
úroky				0.00%	
manka a škody	0	3	3	100.00%	
jiné ostatní náklady	315	774	773	99.87%	985
Odpisy	16 213	14 305	13 997	97.85%	12 972
z toho :					
z budov a staveb	10 863	9 400	9 328	99.23%	8 819
zařízení	5 350	4 905	4 669	95.19%	4 153
Neinvestiční příspěvek	57 227	81 442.7	73 889	90.73%	73 535
zisk, -ztráta	0	0	0	#DIV/0!	0
Počet zaměstnanců	83	78	74	94.87%	69

(v tis. Kč)

Hlavní hospodářská činnost

Vedlejší hospodářská činnost

BOTANICKÁ ZAHRADA	Rozpočet 2010	Skutečnost k 31.12.2010
TRŽBY CELKEM	6 176	5 724
z toho :		
pronájem bytů	193	193
pronájem zahrádek	146	143
pronájem objektů	12	12
pronájem parkoviště	860	876
reklama	1 046	746
pronájem nebytových prostor	279	319
ostatní pronájem	782	494
ostatní tržby	86	203
svatby	408	348
prodej ve vinotéce	1 525	1 726
prodej zboží Madagaskar	21	0
prodej zboží v pokladně	779	660
ostatní	39	4
NAKLADY CELKEM	4 872	4 747
Spotřebované nákupy	1 394	1 467
z toho: spotřební materiál	154	165
drobný hm.majetek		
spotřeba energie	88	176
ostatní		
Služby	82	93
z toho: výkony spojů		
nájemné a služby		
úklid		
nákladů na leasing		
opravy a udržování	38	17
cestovné		
náklady na reprezentaci		
ostatní		76
Osobní náklady	3 056	3 048
z toho: ostatní osobní náklady	948	810
mzdové náklady	1 349	1 466
zákonně soc.pojištění	729	739
zák.soc.náklady (FKSP)	27	29
ostatní		4
Dané a poplatky		
(s výjimkou daně z příj.)		
Ostatní náklady	101	41
z toho: úroky		
manka a škody	43	0
jiné ostatní náklady	59	41
Odpisy	118	121
z toho: z budov a staveb	118	121
zařízení		
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	1 304	977
Počet zaměstnanců	4	4

Vypracoval: B.Králová, tel.234148125

Schválil : RNDr. Oldřich Vacek

Dne : 10.2.2011

(v tis. Kč)

Pronájmy, sňatky

V roce 2010 se dobrovolně vzdalo svobody 65 párů v tzv. civilním sňatku. Dále pak se vložilo do „rukou Páně“ 7 párů.

V řechi čísel z pohledu statistického vývoje to bylo zhruba o 20 méně než o rok dříve.

(„...ale jako velký propad to nevidím, prostě krize,“ uvedla JK, manažerka ekonomických pronájmů v BZ).

Stavební činnost

ROK 2010 - zhodnocení

příprava staveb, průzkumy:

- Ekocentrum Podhoří – DSP, inženýring
- Zázemí Areálu SEVER – DÚR, inženýring
- Sklípek a sociální zařízení na vinici – DSP, inženýring
- PD Havárie opěrné zdi v Podhoří

realizace staveb :

- Novostavba pokladny Areálu SEVER
(foto zcela nahoře)
- Nezbytné nutné stavební úpravy za účelem zajištění havárie opěrné zdi v Podhoří
(na fotografii uprostřed)
- Změna povrchu cesty pod skleníkem Fata Morgana
(cesta, která je již minulostí, na fotografii dole)

ROK 2011 - plán

příprava staveb, průzkumy:

- Aktualizace Generelu rozvoje BZ
- Zpracování koncepce vodního hospodářství BZ
- Zázemí Areálu SEVER – DSP, inženýring
- Sklípek + sociální zařízení na vinici – DSP, inženýring
- Projektová dokumentace vč. projednání stavby Páteříňho propojení
ornamentální expozice s vinicí
- PD + inženýring Oplocení v Areálu JIH
- PD + inženýring Oplocení AS
- PD Vybudování nového vstupu u Kovárny
- PD Jižní viniční cesty
- PD Nového pařeníště a stínoviště v Areálu ZÁPAD

realizace staveb:

- Přemístění velkorozměrových turniketů v rámci I. fáze oplocování BZ
- Přístřešek na vinařský lis ve Vinici sv.Kláry
- Zahájení stavby Sociálního zázemí pro návštěvníky ve Vinici sv.Kláry
- Oprava kaple ve Vinici sv. Kláry a přilehlých ohradních zdí
- Realizace II. fáze zajištění havárie opěrné zdi v Podhoří

*Vysvětlivky: PD - projektová dokumentace, VOS - veřejná obchodní soutěž,
DÚR - dokumentace k územnímu řízení, DSP - dokumentace ke stavebnímu povolení*

Zaměstnanci

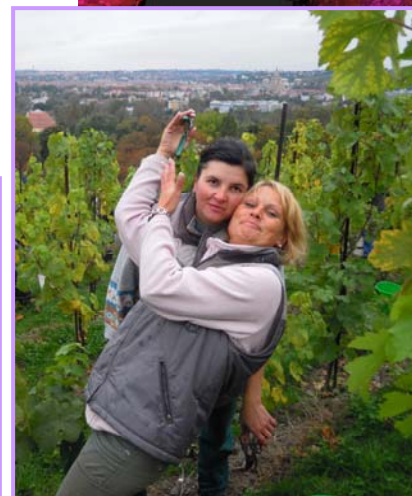
Významná jubilea v roce 2010 oslavili:

- 65:** Daniela Zoubková, Vladimír Huml,
Jarmila Václavíková a Kamila Skálová
- 60:** Eva Smržová
- 55:** Zdena Němcová, Dagmar Čížková, Přemysl Kovář

V Botanické zahradě HMP
pracovalo k 31.12.2010
celkem 86 zaměstnanců.

Vzdělání:

vysokoškolské: 27
středoškolské: 36
vyšší odborné: 4
výuční list: 20
základní: 2

Partneři

Botanická zahrada HMP děkuje svým partnerům, kteří podporovali její činnost během roku 2010.

AB Facility
Allianz
Sherlog
For Garden
Modrá pyramida
Grada
Hotel Absolutum
Husqvarna
Symbiom
AgroCS
Časopis Zahrádkář
Týdeník Rozhlas

člen AB Facility Services

www.abfacility.com

LEDEN

13.1. – 10.3.
15.1. – 27.2.
do 30.1.
15.1.
7.1. – 25.2.

**Cyklus přednášek s promítáním
Budky a krmítka
Moderní zimbabwské sochařství
V. Květinový ples
Večerní provázení FM**

ÚNOR

13.1. – 31.3.
do 27.2.
8.2. – 27.2.

**Cyklus přednášek s promítáním
Budky a krmítka
Kamenožroutky a dřevožroutky
... aneb Podzemní svět saprofytů a bakterií
Uzavírka Fata Morgany**

BŘEZEN

do 31.3.
19.3. – 27.3.
18.3. – 27.3.

**Cyklus přednášek s promítáním
Hmatová výstava – Tajemné orchideje
a život kolem nich
Orchideje**

DUBEN

1.4. – 2.10.
21. 4.
1. – 30.4.
23. – 25.4.
5.4.– 1.5.
30.4.

**Platnost Trojské karty
Den Země – otevření arboreta
Výstava o prouí
Velikonoční jarmark
Tropičtí motýli
Slet čarodějnic – W.I.T.CH.**

KVĚTEN

6. – 29.5.
14.5. – 15.5.
15.5. – 18.9.
21.5. – 29.5.

**Čajování – výstava o čaji
Setkání čajovníků
Hudební toulky
Světová výstava suiseki
Rostlina jako symbol
Africké fialky
Botanické ilustrace**

ČERVEN

?
6.6. – 27.7.
17.6. – 31.7.
17. – 19.6.
24.6.
4. – 5.6.
4. – 8.6.
18.6. – 3.7.
10.6. – 31.10.

**Dny pravěkých technologií
Pastva
Léčivé rostliny
Trvalkovo – bylinkové dny a jarmark
Svatojánská noc
Víkend pro děti
Výstava soutěžních dětských kreseb
Výstava kaktusů a sukulentů (i netřesky)
3. roč. bienále mladých sochařů z VŠUP**

ČERVENEC

17.6. – 31.7.
16. – 17.7.

**Léčivé rostliny
Indiánský víkend**

SRPEN

1. 8. - ?
8. – 31.8.
14. – 21.8.

**Výstava řezaných trvalek
Botanické pelargonie
Výstava dřevěných včelích úlů + medonosné
rostliny
Víkend medonosných rostlin a včel
Posvícení
Gesneriaceae (begonie, honzíci)**

13. – 14.8.
14.8.

5. – 31.8.

ZÁŘÍ

10. – 11.9.
10. – 18.9.
9. – 11.9.
23.9. – 23.10.

**Vinobraní
Masožravé rostliny
Setkání pěstitelů bonsají
Dýně**

ŘÍJEN

1. – 16.10.
do 23.10.
1. – 2.10.
31.10.

**Kapradiny
Dýně
Dýňové hrátky
Halloween**

LISTOPAD

3.11. – 15.12.
4.11. – 16.12.
11.11.

**Cyklus přednášek s promítáním
Večerní provázení
Svatomartinské víno**

PROSINEC

3.12. – 1.1.2012
17.12.
do 15.12.

**Ořechy a oříšky
Adventní rozjímání
Cyklus přednášek s promítáním**

Kalendář akcí 2011

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

NĚKTERÁ DATA BUDOU UPŘESNĚNA

SLEDUJTE www.botanicka.cz

Děkuji všem svým milým kolegům za ochotu při poskytnutí informací a fotografií.

Marcela Uhlíková

